

FORUM STAD EN SAMENLEVING VERSLAG
d.d. 15 oktober 2020

Aanwezig: voorzitter mevr. A. Koegler (CDA)

Forumgriffier: Manuella Titsse

De heer E. Braam en de heer D. Cupedo (BvR), de heer M. Wit, mevr. M. Alberts (GL), de heer C. Sleddering (VVD), de heer M. van Enk en de heer M. Majjaoui (CDA), mevr. Koopman (D66), mevr. M. Pelzer en de heer F. van Bemmelen (WIJ.), de heer v.d. Meij (GBR), de heer M. Weterings en mevr. N. Kames (RB), mevr. R. de Man (OR), de heer A. Kooy en mevr. W. van Nunen (PvdA).

1. Algemeen spreekrecht

Geen insprekers.

2. Vaststelling agenda

De voorzitter: Dus dan gaan we naar agendapunt 2, de vaststelling agenda. Er is een kleine wijziging op de agenda. We hebben agendapunt 3 en 4, we hebben een presentatie en we hebben het raadsvoorstel. Het voorstel van de wethouder is om dat in één te behandelen. Dat betekent eigenlijk dat in eerste instantie wethouder Lugthart een inleiding zal geven op het raadsvoorstel en de presentatie. Vervolgens wordt de presentatie gehouden. Daarna gaan we de twee termijnen van de raad in. Dus dat voor de agenda. Zijn er verder nog aanvullingen? Mijnheer Sleddering.

De heer Sleddering VVD: Over de agenda, zoals u weet zijn een aantal stukken, die lagen vertrouwelijk ter inzage. Ik vind het, gelet op het onderwerp, eigenlijk van de zotte dat we dit, sommige stukken vertrouwelijk moeten behandelen en die niet in kunnen zien. Daar hebben de burgers in deze stad ook recht op. Dus ik zou willen vragen, is het mogelijk dat wij toch uit de stukken kunnen citeren zonder daarbij cijfers te noemen die de eventuele mogelijke financiële consequenties voor de stad hebben?

De voorzitter: In principe is dat rapport natuurlijk vertrouwelijk, dus dat betekent dat wij daar geen uitspraken over doen tijdens het openbare gedeelte. Wat mogelijk is, is dat we na afsluiting, dat we nog een vertrouwelijke sessie doen. Anders zou het in de volgende raad, kunnen we het hebben over de vertrouwelijkheid maar de betekent ook dat het raadsvoorstel vervolgens weer een maand opschuift dus dat lijkt me niet de bedoeling. Dus mijn voorstel zou zijn om het gewoon aan het eind van de vergadering in een vertrouwelijke sessie te doen.

De heer Sleddering VVD: akkoord.

3. Raadsvoorstel Voortzetting Huis van de Stad en extra krediet

De voorzitter: Gaan we over naar agendapunt 3 en 4. Dan wil ik eerst wethouder Lugthart het woord geven.

De heer Lugthart: Ja, voorzitter, dank u wel. En wat de heer Sleddering van de VVD zegt, is natuurlijk wel terecht. We zouden hier bij voorkeur vanavond in de openbaarheid over alle stukken spreken. Dat kan door middel van twee zaken niet. Enerzijds is dat omdat er door de gemeenteraad vertrouwelijkheid is opgelegd op het DAP dossier wat door u vertrouwelijk is ingezien. Als u daar vertrouwelijkheid af wilt halen, als raad, kan dat in de eerstvolgende gemeenteraadsvergadering en niet vanavond. Zoals de voorzitter aangaf kunnen we uiteraard wel, mocht u dat willen, na deze vergadering ook nog een vertrouwelijk gedeelte doen. En wij hebben nog de rapportage die u hebt ingezien van Multical waarin stukken zijn aangehaald die uit de aanbesteding komen. We hebben vanmiddag nog onze externe jurist gevraagd, is dit iets wat we zouden kunnen delen in openbaarheid? Het advies is om dat op dit moment niet te doen vanwege economische belangen. Daar kunnen we nog in de toekomst over doorpraten, dus als u daar behoefte aan heeft dan wil ik dat zeer zeker toezeggen en laten dan nog een keer met elkaar kijken van kan het in de raadsvergadering wel. Want als u het mij vraagt dan mag, dat wat openbaar kan, zouden we zeer zeker openbaar moeten bespreken. Ja, de voorzitter gaf het net al aan, er zijn ook wat kijkers die thuis meekijken waar we hier vanavond over praten. Ik wil allereerst complimenten maken aan de ambtelijke organisatie. Ik heb begrepen dat u het presidium verzocht heeft om alle gegevens vanavond ook beschikbaar te hebben en dat een week voor vanavond. Dat is gelukt, daar is met stoom en kokend water aan gewerkt om het in een raadsvoorstel te vervatten. Nou, zoals u hebt gehoord van collega Besteman en mijzelf, dat was direct na de start van de werkzaamheden, vonden wij het beide onbegrijpelijk wat er had plaatsgevonden. We hebben ook aangegeven dat er veelvuldig rapporten zijn geweest en onderzoeken met betrekking tot asbest, in 2007 gestart, waar we een sloopvergunning van het pand hadden waarna vervolgens het pand, wanneer de bestemming niet veranderd was, gesloopt zou worden, dan hadden we hetzelfde probleem gehad als nu. Collega Van der Meij heeft in 2015 de vervolgonderzoeken getrokken. Nou, uit die vervolgonderzoeken is door middel van gekwalificeerde, gecertificeerde bedrijven het een en ander opgerakeld. Collega Besteman en ik werden geconfronteerd met wat nu voorligt, het extra asbest. We hebben aangegeven dat we de onderste steen boven wilde krijgen en dus hebben we bureau Multical gevraagd om een risico inventarisatie van het project en een contra expertise te doen. Tegelijkertijd hebben wij BOOT gevraagd om nogmaals alle werkzaamheden tegen het licht te houden. Nou, we hebben verder gekeken, dat hebben wij ook aangegeven, dan alleen het asbest. We hebben gekeken, kunnen we alle technische risico's in kaart brengen. Dat hebben we gedaan. We hebben nogmaals gekeken naar de gevels, we hebben gekeken naar de dakranden, we hebben gekeken naar de aanbestedingsdocumenten en de projectorganisaties ook nogmaals tegen het licht gehouden. De conclusie die daarin moet trekken is dat wij als gemeente natuurlijk niet deskundig zijn op het gebied van asbest. Dat is de reden waarom wij dan ook de deskundigen hebben ingeschakeld. Dan kun je altijd met elkaar de vraag stellen, hebben wij de juiste opdracht verstrekt. Daarvan is de conclusie dat door de gemeente daadwerkelijk de juiste opdracht is verstrekt. Collega Besteman en ik hebben ons uitvoerig laten bijpraten door diverse deskundigen. De vraag die wij hadden is waarschijnlijk dezelfde vraag als die u ons vanavond zult stellen. Waarbij wij niet de asbestdeskundigen zijn, dat is ook de reden dat wij vanavond vergezeld worden door Reinier IJntema en Herman Meijer. Beide zullen technische vragen die er zijn kunnen toelichten. Het idee is om te, dus, met de presentatie waarna u vervolgens, in eerste termijn, alle technische vragen die u hebt kunt stellen. Dan zal er vervolgens een beantwoording zijn. Mochten daarover eventueel politieke vragen zijn dan zouden we die bij voorkeur doorverwijzen naar de raad. U kunt ze hier stellen, dan proberen collega Besteman en ik die te beantwoorden. Dan zal vervolgens, als daar behoefte aan is, ook nog een tweede termijn zijn om aanvullende vragen te stellen. En dan zal tot slot, wat ik tegen de heer Sleddering net zei, mocht er dan

eventueel nog behoefte zijn aan het bespreken van documenten die tot op heden nog vertrouwelijk zijn, dan kan er een extra vergadering hier achteraan met het stempel geheim worden toegevoegd. Voorzitter, tot zover. Dan zou ik graag het woord geven aan de deskundigen.

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman D66: Er zijn namelijk echt verschillende rapporten van DAP en sommige van 2015, die is wel openbaar, die van 2007 blijkbaar niet maar die van 2018 ook niet.

Wethouder de heer Lugthart: Voorzitter, ik wil voorstellen dat we met de presentatie beginnen en dan zal ik even precies uitzoeken welke rapporten het betreft en dan heeft u van mij zo per rapport een conclusie.

VERVOLG PRESENTATIE SHEETS VAN DE HEREN IJNTEMA EN MEIJER > ZIE BIJLAGE

De voorzitter: mijnheer Kooy.

De heer Kooy: Een verhelderende vraag misschien aan de wethouder voordat we de discussie beginnen. Is al bekend welke stukken nou openbaar zijn en niet? Want dan kunnen we er in de eerste termijn rekening mee houden.

De voorzitter: Wethouder Lugthart.

De heer Lugthart: Uiteraard. Ik heb even de rapporten erbij gepakt. We hebben er een aantal, we hebben de rapporten uit 2007, dat staat niet expliciet vermeld, op dit moment, in aanbestedingsdocumenten. Dus daarop is geen geheimhouding, die kan betrokken worden. Het DAP rapport uit 2015, dat is openbaar. Dan hebben we DAP 2018, die is onderdeel van de aanbesteding geweest in 2019 en conform artikel 25 van de gemeentewet dus niet openbaar. Het rapport van Multical, daar is geheimhouding via artikel 25 gemeentewet opgelegd door B&W en zal nog bekrachtigd moeten worden door de raad. En het rapport van BOOT, daar is de geheimhouding niet op van toepassing.

De voorzitter: Duidelijk verhaal, dank u wel, wethouder Lugthart. Dat betekent ook dat de raad over de geheime stukken inderdaad, als ze daar het woord over willen voeren, we dat na afloop van deze openbare vergadering doen. Ik zou na afloop van agendapunt 4 daar even over rondkijken of daar behoefte aan is, ja of nee. Ga ik nu wel over naar Beter voor Rijswijk. De heer Braam.

De voorzitter: Mijnheer IJntema deed de presentatie en mijnheer Meijer zal ook ondersteunen bij het beantwoorden van de bevraging.

De heer Braam BvR: Even bij het begin beginnen. Er zijn een paar dingen, in ieder geval, die we onderweg tegen zijn gekomen. Ik zou als eerste nog niet eens beginnen met het asbest maar vooral dus met de slechtvalk. De slechtvalk is natuurlijk gewoon een beestje wat inmiddels al tien jaar actief is in Rijswijk, ieder jaar gewoon gezellig terugkomt. Wat mij eigenlijk heel erg verbaasd is dat in het geheel geen rekening is gehouden met de vertragingen die gewoon volkomen te verwachten waren. Dus daar wil ik toch zeker vanuit het college een antwoord op hebben van hoe kan het zijn dat in dit proces die vertragingen gewoon genegeerd zijn. Dan ga ik over naar het tweede punt, dat is asbest. Het is echt wel een dingetje, hoor. Als ik op een gegeven moment gewoon kijk, in het land, wat er voor vergelijkbare projecten aan gelden wordt gevraagd voor asbestsanering dan schieten de miljoenen al snel de hoogte in, dat is waar. Maar zo hoog als dat ik het

inmiddels nu zie dat er in Rijswijk wordt gerekend, inclusief de reeds uitstaande sanering, dat ben ik nergens tegengekomen. Dus ik zou graag een verklaring willen hebben van waarom de bedragen zo extreem hoog zijn. Dan praat ik met name, al rekening houdend met de sanering, in ieder geval zoals de grenswaarden nu van toepassing zijn. Nog niet zo ver weg is er onder andere ook al een rekensom gemaakt in het provinciehuis van Zuid-Holland. Dan praten we over serieus heel andere bedragen en dat gebouw is ongeveer even groot en heeft ook dezelfde soort oude voorzieningen in het pand. Dus ik verbaas me als het gaat om de hoogte van de bedragen. Hoe zijn deze bedragen tot stand gekomen en is er ook gekeken nog naar andere partijen die het wellicht, de sanering, op zich zouden kunnen nemen. Of zijn we verplicht gehouden aan de partij die op dit moment daar mee bezig is? Dan toch maar een klein stukje in het verlengde van dat stuk wat we gekregen hebben waarin staat welke kosten en welke consequenties het heeft voor de exploitatie. Nou, zoals bekend heeft Beter voor Rijswijk te allen tijde aangegeven het kan niet zo zijn dat als we een stap naar het Huis van de Stad gaan zetten, dat de exploitatiekosten de exploitatie van dit pand gaan overstijgen. Nou, als ik de cijfers mag geloven dan blijft die exploitatie daar keurig onder. Ik zeg er nadrukkelijk bij van een kleine maar, want we hebben eigenlijk ook aangegeven dat we heel graag de garage erbij zouden hebben in die berekening. Die ontbreekt. Nou kan ik wel oplossing hier gezinnen en ongetwijfeld zullen die er ook wel komen in die sfeer, maar ik wil het wel even aan de wethouder meegeven dat we dat vanuit BvR altijd in ogenschouw hebben gehouden. Als daar een bedrag van tussen de vijf en de tien miljoen bijkomt dan hebben we een discussie hier en dan moeten we ons achter de oren gaan krabben hoe ver we dan gaan en hoe ver we komen. Dus ik zou eigenlijk de vraag dan ook bij het college neer willen leggen, welk pad gaan we bewandelen met de garage, wat gaat het kosten? Zijn er al ideerichtingen waar het geld vandaan komt? Ik zou zomaar een willekeurige invulling kunnen geven als we de discussie op 27 oktober kunnen gaan voeren. Maar goed, ik ga daar nu niet op schieten maar ik zou in ieder mee willen geven van, kijk ook even wat de consequenties zouden zijn als we die garage meenemen, of we dan nog steeds binnen die exploitatie zitten. Voorzitter, ik denk dat ik het daar maar even in eerste termijn bij laat.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Braam. Gaan we over naar de fractie van GroenLinks, de heer Wit.

De heer Wit GL: Ik had een stukje voorbereid over de geheimhouding maar dat gras is mij al voor de voeten weggemaaid door de wethouder en de heer Sleddering. Want ik heb daar ook wel degelijk vragen over waarom die geheimhouding zo belangrijk is in dit geval. Sommige onderdelen kun je dat van voorstellen, voor anderen niet. Wat betreft het asbest. Ik zal proberen niet te technisch te worden, want het is ook mijn vakgebied. Maar het onderzoek dat door BOOT is uitgevoerd, wat er, naar mijn idee, zeer grondig uitziet, dat heeft een bepaalde reikwijdte, geschiktheid. Dat wordt op het rapport ook aangegeven. Maar het valt mij op dat de geschiktheid nog steeds niet aangeeft de volledige renovatie of totaalsloop. Als ik kijk naar dit pand en de werkzaamheden die wij gaan uitvoeren dan kun je toch wel stellen dat dit wel een volledige renovatie is. Je gaat toch echt wel wat bouwkundige integriteit aanpakken binnen het pand. Dus ik vraag ik mij af of je dan niet moet kiezen voor dat tweede kopje. Nou, wellicht kan de heer Meijer hier wat antwoorden op geven. Het historisch onderzoek wat gedaan is, en waar eigenlijk het grootste probleem nu ook vandaan komt, dat gaat uit van documenten die door de gemeente ter beschikking worden gesteld aan het onderzoeksbureau. Deze documenten die betreffen op zo'n pand over het algemeen het volledige asbestdossier en bouwkundig dossier wat er ligt. Dan bevreemdt het mij heel erg dat de documenten over spuitasbest, zoals die in het rapport van BOOT wel voorkomen, niet verstrekt zijn. Hoe kan dat? Hoe is dit mogelijk? Waren deze panden ... Deze stukken nou niet digitaal beschikbaar? Lijkt me ook heel sterk. Maar hier wil ik graag, heel graag, antwoord op hebben. Want uiteindelijk is dit toch wel de basis van een deel van het probleem, van een groot deel van het probleem dat we nu hebben. Als je het hebt over de asbestsituatie in 1992, we hebben zelfs mensen in de raad zitten die toen al in de raad zaten dus misschien hadden we daar wat moeten vragen. De

gezondheidsrisico's, dat is ook iets waar ik nog wel even op in wil gaan. Er is nu een wijdverspreid asbestverontreiniging boven het plafond aangetroffen, maar in die periode, zeker afgelopen jaren is er ook door Ad Hoc, antikraak, gebruik gemaakt van dit pand en er zijn mensen van DAP onderzoek, maar ongetwijfeld ook wel van andere bureaus, binnen geweest om onderzoek te doen in dit pand. Die hebben niet de informatie meegekregen die wij nu hebben. Zijn zij blootgesteld en wat voor gezondheidsrisico's lopen zij? Ik weet dat het heel lastig is te beantwoorden maar lopen we het risico dat we hier alsnog claims over gaan krijgen? Daarnaast geeft u in het voorstel aan dat uit de analyse van BOOT blijkt dat de gemeente van Rijswijk de opdracht goed heeft geformuleerd en dat het onderzoek vervolgens juist is uitgevoerd. Dat het onderzoek goed is uitgevoerd, daar twijfel ik eigenlijk niet aan als ik het rapport lees, het is zo uitgebreid en het verschil tussen de toepassingen die DAP gevonden had en wat uiteindelijk door BOOT nu ook gevonden is, is aanzienlijk. Maar als je het hebt over de opdrachtverstrekking dan ben ik het toch niet helemaal met de conclusie van de wethouder eens. In het rapport van BOOT, dat ook onderdeel is van de openbare documenten, staat toch wel duidelijk dat de gekozen aanpak om het onderzoek te laten bestaan uit het nalopen van de bronnen van oude rapporten een risico geeft, risico verhogend heeft gewerkt en dat door het ontbreken van een deel van de historische gegevens er een verhoogd risico was dat niet alle bronnen, in specifiek deze verontreiniging, onderkend zou worden. Met andere woorden, om nou te zeggen dat de gemeente de goede opdracht heeft gegeven, ik vraag me dat ten eerste af. Ik heb het gevoel dat de kennis hiervoor, ik denk ook dat we dat wel weten, niet in huis is. Maar die had wellicht wel ingehuurd moeten worden in zo'n groot traject als dit waarvan je weet dat je zo'n pand gaat onderzoeken, dat je van tevoren zegt, laten we ook eens kijken naar de opdrachtverstrekking. Laten we eens kijken, doen wij wel het juiste voordat we beginnen met die onderzoeken? Nou, het verhaal rond de slechtvalk dat zit me ook niet heel lekker. We weten inderdaad al een decennium dat het beestje er zit. Ja, er is wel enigszins rekening mee gehouden, dat geloof ik ook wel. Er is gekeken naar de totaalplanning. Maar ik mag er toch ook van uitgaan dat je bij zo'n scenario er toch ook wel enige rekening mee houdt dat zo'n beestje wellicht een maand eerder komt. Dat is een risico wat je eigenlijk best wel kan inschatten. Nu wordt er € 700.000, bijna € 700.000, extra uitgaven gehangen aan het wel of niet krijgen van een ontheffing. En als we zonet al gehoord hebben van BBN is de kans dat we die ontheffing krijgen eigenlijk heel erg klein. Dus die kunnen we wel wegwuiven. Al met al een hele waslijst aan opmerkingen en dan zijn we eigenlijk nog niet bij het belangrijkste, hoe nu verder? GroenLinks heeft tot nu toe altijd ingestemd met het renoveren van het Huis van de Stad. Het is een icoon van Rijswijk, verdient een beter lot dan de leegstand die het nu treft. De bundeling van de gemeente met alle overige instellingen Trias, Welzijn Rijswijk, bibliotheek, geeft gewoon een hele mooie kruisbestuiving maar de aftrekkosten waar we nu voor komen te staan zijn wel dusdanig hoog dat het voelt alsof we gestuurd worden richting een besluit ten faveure van de voorkeur van het verleden. Maar in tegenstelling tot de heer Braam schrik ik helaas niet van de saneringskosten. Spuitasbest, waar we het hier over hebben, is erg lastig te verwijderen. De schaal van de asbestverontreiniging is aanzienlijk. Het is wel hoog, en dat ben ik ook wel met hem eens. Het verhaal is dan inderdaad, en hier steun ik hem wel in, in hoeverre is er een second opinion gevraagd bij andere saneringsbedrijven, in hoeverre is er een andere offerte aangevraagd, heel plat gezegd. Wij zullen dit raadsvoorstel wel steunen. De onderbouwing die is gegeven aangaande afbreukkosten, onder geheimhouding weliswaar, ziet er wel degelijk uit. Dat geldt ook voor de saneringskosten. Juridisch kom je bij afbreuk toch echt wel in een moeras terecht want de vraag is of je daar naartoe wil. Maar de wethouder dient zich wel achter de oren te krabben over hetgeen er nu voorligt. Ik kan niet ingaan op de onder geheimhouding gelegde risicoanalyse, wellicht straks nog, maar ik wil hem wel meegeven dat ik wel ten eerste hoop dat we hiermee echt het dieptepunt bereikt hebben. Dank u wel.

De voorzitter: de heer Sleddering.

De heer Sleddering VVD: Het is eigenlijk een heel treurige avond als we hier zo met elkaar zitten. De miljoenen vliegen ons om de oren en we hebben ze niet allemaal op de plank liggen. Dus we hebben destijds tegen dit voorstel gestemd om naar het Huis van de Stad terug te gaan. Wij vonden toen dat de cijfers te rooskleurig waren en dat men geen rekening of te weinig rekening hield met onvoorziene tegenvallers waaronder asbest. Het is allemaal in de wind geslagen. Hoe is het nu? We zijn nog geen jaar verder en de eerste tegenvaller is al binnen. 7 miljoen even bij plussen voor de slechtvalk en het asbest. Kan het college nu echt met droge ogen beweren dat de business case die zo bepalend is van blijven we hier of gaan we naar het oude stadhuis terug, dat businesscase echt kloppend nog steeds is na die 7 miljoen. En, zoals de heer Braam al zei, er komt nog even een parkeergarage bij die niet wordt meegeteld maar die wel degelijk tot de kosten hoort. Dus het zit er toch echt in dat deze stukken sturen naar een bepaalde richting koste wat kost, en dat mogen miljoenen zijn, doorgaan. Daar is de VVD buitengewoon fel tegen. Dit wordt een dramadossier, als dat het al niet is. Er komen steeds meer lasten, het worden hoge lasten. Dit wordt het grote kruis wat de gemeente Rijswijk straks zal moeten dragen, de komende jaren. Het lijkt me ook beter om niet te praten over het Huis van de Stad maar over het Kruis van de Stad, wat we met ze allen moeten dragen. Ook alle mensen die zo emotioneel zijn over ach, die raadzaal is zo mooi, daar moeten we toch naar terug. Nou, als je het rapport goed leest dan blijft niets van die raadzaal over want al het mooie hout moet verwijderd worden want daar zit asbest achter. Onvoorstelbaar dat we dat nooit eerder hebben geweten. Nogmaals, ik kan er een heleboel vragen over stellen maar wat ik eigenlijk het belangrijkste vind is dat, heeft de wethouder het gevoel dat het financieel nu klaar is? Is er nog ruimte in het budget om nieuwe tegenvallers, die er ongetwijfeld zullen komen, op te vangen in het budget of moet hij straks voor iedere tegenvaller weer naar de raad toe om extra geld te vragen? Daarom zou ik zeggen, wethouder, tel uw zegeningen, het is leuk geweest, het is leuk geprobeerd maar stop met dit project, zo snel mogelijk. The dream is over.

De voorzitter: mevrouw Koopman D66.

Mevrouw Koopman D66: Nou ja, eigenlijk, als we kijken naar het raadsvoorstel dan is de historie eigenlijk wat minder belangrijk. Want hoe we het ook wendend of kerend, of het nou wel of niet goed onderzocht is van te voren, het asbest wat nu gevonden wordt of is moet gesaneerd worden, of we nou gaan slopen of als we doorgaan. En als we gaan slopen moet er zelfs nog meer worden gesaneerd omdat dan, wat er in het beheersplan zit, moet volgens mij nog extra. Dus mijn eerste vraag is, graag een indicatie geven van wat nou die extra kosten nog zouden zijn om wat er in het asbestbeheersplan komt, om dat alsnog bij de sloop mee te nemen want dat maakt het sloopsценario nog om voordeliger dan om door te gaan. Toch wil ik nog even terugkijken naar het verleden omdat we daar wel eens ... Willen we ook lessen uit kunnen trekken wat er nu mis gegaan is. Want als je kijkt naar het rapport van BOOT, op pagina wordt er op een gegeven moment aangegeven dat DAP een offerte heeft gedaan aan BBN op basis van een nieuwe asbestinventarisatie in 2015, terwijl, als je kijkt wat er daadwerkelijk gebeurd is dan is er in 2007 een inventarisatie gedaan voor sloop, in 2015 is er een actualisatie geweest en in 2018 is daar weer een actualisatie van gemaakt. Als ik het rapport van BOOT zo goed lees, is het eigenlijk, vraag ik me inderdaad af of de opdracht door de gemeente goed ... Of door BBN goed verstrekt is. Want volgens mij is er nu gekozen voor het minimaal noodzakelijk juridische wat er noodzakelijk was om een vergunning te krijgen terwijl je eigenlijk, als ik het rapport zo goed lees, in die periode van de bouw vanuit de jaren 60 van zo'n gebouw als het Huis van de Stad, had kunnen verwachten dat er eigenlijk meer asbest zou zitten. Je zou eigenlijk, waarom is er niet een veel uitgebreider onderzoek gedaan? Dus ik zou eigenlijk wel willen weten waarom de offerte die DAP ooit gedaan heeft om een nieuwe actualisatie te maken, want dat kon ik nergens in de stukken terugvinden, dat is omgezet in een actualisatie van een ouder rapport. Want vanuit risicobeheersing had je eigenlijk verwacht dat er toen al een uitgebreider rapport kon worden gedaan. Dan had je volgens mij veel meer bespaard dan die zes weken waar je nu extra

op uitloopt, want als we toen geweten hadden dat er zoveel asbest zat dan hadden we diezelfde keuze gemaakt, slopen of starten, maar dan waren we wellicht eerder gestart met te saneren om het hele proces niet in de war te schoppen. Dus ik vind dat ze wel een hele ... Een vraag ook richting BBN, hoe het nou kan dat het rapport wat er toen gemaakt is gewoon een actualisatie is geweest en niet een veel uitgebreidere inventarisatie. Dan, de parkeergarage is al door een aantal mensen genoemd, volgens mij is die parkeergarage geen onderdeel van de businesscase van het Huis van de Stad sec. Dat is een los verhaal dat er later bijgekomen is wat niet alleen maar voor het Huis van de Stad van belang is maar ook voor de schouwburg en voor de hele wijk. Dus het moet op die merites bekeken worden en het is niet onderdeel van de exploitatie van het Huis van de Stad. Dat zou ik hier gewoon even buiten willen sluiten. Ik heb inderdaad, voor zover ... Oh, en een heel korte opmerking over 1992 en dat het niet in het archief gevonden is. Toevallig is ... In onze straat is ook in 1992 opnieuw ingericht en ook daar was in het archief helemaal niets van te vinden. Toevallig had iemand in de straat bij ons nog een oude kaart liggen van die herinrichting. Dus ergens is er in de jaren 90 iets mis gegaan met het archief wat misschien ook voor andere projecten nog van belang is. Dus misschien dat er inderdaad ergens een onderzoek kan worden gemaakt, wat is daar mee gebeurd, met al die archiefstukken? Want het is natuurlijk wel opvallend dat twee stukken uit 1992 allebei zoek zijn geraakt.

De voorzitter: Mevrouw Pelzer van WIJ.

Mevrouw Pelzer WIJ.: Ik zal het kort houden. Het mag helder zijn dat ook voor Wij. die extra kosten vreselijk balen zijn, dat het goed is dat er onderzoek is gedaan naar die oorspronkelijke opdracht en naar de uitvoering van het onderzoek, of dat voldoende duidelijk, in voldoende mate en correct is uitgevoerd. Voor de techniek sluit ik me heel graag aan bij voorgaande sprekers, die hebben er allemaal veel meer verstand van dan ik en zeker mijnheer Wit, volgens mij, heeft er een aantal heldere vragen over gezegd die ook bij mij waren opgekomen maar die zijn al goed verwoord. Dan wil ik me eigenlijk even beperken tot hoe verder. Ook wij hebben steeds aangegeven dat we voor het Huis van de Stad zijn mits het binnen de businesscase blijft. Met deze ontwikkelingen is dat nog steeds het geval, weliswaar niet ruim maar het past net. Wat wel in ieder geval goed uit de stukken, of in ieder geval, op ons prettig overkomt is dat die 6,9 miljoen bij het worst case scenario is, dus er is niet gezegd dat die volledig 6,9 miljoen zijn, en dat andere mogelijke tegenvallers dus al proactief meegerekend zijn. Het is heel helder dat die kosten die nu extra, naar aanleiding van die asbestsanering, naar voren komen, dat die ook gemaakt moeten worden als we voor het scenario stoppen kiezen. Dus daarmee bespaar je niet en zijn die miljoenen, zoals de heer Sleddering dat zo mooi zegt, inderdaad helaas nodig en kwijt. Kortom, het plan spreekt heel erg aan. Ik moet een beetje denken aan het Forum in Groningen wat ook echt een trekpleister van die stad aan het worden is. Het verbindt grote instanties daarmee dus ook inderdaad die dossiers in één klap op. Het zijn vier grote dossiers die je in één keer samenvat. Bibliotheek, Trias, SWR en inderdaad het stadhuis. Het is een mooie ontwikkeling waar we echt het verschil meemaken, het blijft binnen de businesscase en zolang het dat doet zeggen wij, doorgaan. Misschien een oproep dan, er zijn hier best wel wat onverwachte risico's naar voren gekomen en de vraag is inderdaad terecht van, hadden we dat echt niet kunnen inschatten? Dus ik ben heel benieuwd of er, van de wethouder, of er inderdaad wel een soort leersessie is gedaan. Wat zijn nou de lessons learned die je hieruit kunt trekken zodat je het in ieder geval bij volgende projecten kunt voorkomen. Dank u wel.

De voorzitter: de heer Van Enk CDA.

De heer Van Enk CDA: Vanavond hoeven we nog niet per se standpunten in te nemen, het gaat vanavond, wat mij betreft, vooral om de nodige vragen stellen die nodig zijn op dit onderwerp. Ik kan me, qua vragenlijst, behoorlijk vinden in de vorige twee sprekers, met name mevrouw Koopman. Het gaat, bij mijn weten, om drie

vragen. Ten eerste, wel degelijk heel interessant, hadden we dit kunnen weten, het onheil van het asbest wat we nu tegen komen. Twee, zo ja, hadden we het dan indertijd anders gedaan? Die tweede vraag is, als ik het raadsvoorstel lees, eigenlijk voor mij veel belangrijker nog geworden dan alleen de eerste vraag. Had het destijds echt tot een andere afweging geleid? Omdat ik uit het raadsvoorstel moet begrijpen dat we sowieso als eigenaar van het vorige stadhuis, moeten zorgen voor het opruimen van het asbest of althans, bij verkoop de kosten daarvan moeten dragen. Als ik dat verkeerd heb begrepen uit de stukken dan hoor ik dat graag van de wethouder. De derde vraag is dan, ten slotte, wat moet er dan gebeuren? Ik vind het wel de moeite om inderdaad terug te kijken en te zien, op dit moment hebben we ergens steken laten vallen. Als bestuurders in de raad die verschillende keren met dit onderwerp geconfronteerd zijn en daar een besluit over hebben genomen. Wij zijn niet als raad over een nacht ijs gegaan. En ook in de hele organisatie van het project. Dat is nodig om te weten of we in control zijn, ook voor de toekomst. Dat is ook belangrijk voor de vraag, als we nu op een bedrag van 7 miljoen extra komen, zijn daar dan de risico's verder mee afgedekt? In hoeverre kunnen we daar enige mate van helderheid over krijgen? Of moeten we ook daarbij constateren dat er gewoon nog altijd risico's blijven bestaan? Ik zag in het raadsvoorstel bij kanttekeningen, paragraaf 6, ook de formulering die ik niet helemaal helder vond. Er stond, hierin zit altijd een onzekerheid hierin. Bedoelt dan het college, in het bedrag zoals het nu genoemd wordt, van die 7 miljoen, of bedoelt het college, daar bovenop zit er nog altijd een extra risico? Dat is denk ik wel goed om even te verhelderen, althans, in ieder geval voor mij. Dan is het ook belangrijk als we gaan kijken van wat moeten we nu doen, hoe dan ook, of we nou voor de kosten altijd aansprakelijk zijn of niet, we hebben met elkaar afgesproken, althans mijn fractie heeft steeds gevraagd, laat er op elk moment dat dat nodig is het scenario van door gaan afwegen tegen stoppen. Daar is in het raadsvoorstel op ingegaan. Mijn vraag is, als we die twee scenario's tegen elkaar afzetten, wat is dan het ijkpunt als we praten over het hier blijven in Hoogvoorde, als tweede scenario stoppen. Houden we dan nog steeds rekening met de huur vanaf het moment van besluitvorming of praten we dan over een scenario met een geactualiseerde huur? Dus die van 2017 of een huur op dit moment. De reserves die voldoende zijn voor de frictiekosten, of althans, waren aangelegd voor het Huis van de Stad, voor de frictiekosten, zijn daar ook bij uitloop de langere huurperiode, is die meegenomen van Hoogvoorde? Dat is ook een vraag die ik niet direct uit het stuk kon afleiden. Er is gesproken over wel of niet hoge kosten, nu, van die extra sanering van asbest. De deskundigen hier in de raad spreken elkaar tegen. Ik ben daar absoluut niet in deskundig, dat wil ik ook niet zijn, ik zit hier als bestuurder. Ik vraag me alleen af, in het proces, nu we pas er achteraf achter gekomen zijn, zitten we dan vast aan de aannemer die nu de opdracht heeft om deze verbouwing te doen? En ja, heeft de aannemer dan ook voldoende belang om scherp te offeren bij het opruimen van dat asbest. Want als je eenmaal aan een aannemer gebonden bent en er ontstaat meerwerk, dan is ook, moet ik zeggen tot mijn schade en schande, mijn eigen ervaring, dat je daarmee in een lastige onderhandelingspositie zit. Ja, en hadden we dat dan eerder kunnen weten? Kijk, in het rapport, ik geloof van Koopman ... Of nee, BOOT bedoel ik, sorry. Het rapport van BOOT, daarin staat: panden uit de jaren 60, complexe panden uit de jaren 60. Dan denk ik, ja, dat, als je dat zo leest dan denk je, dat moet toch eigenlijk elke student bouwkunde met geschiedenis wel hebben gehad. Met andere woorden, zouden niet alle partijen die hierbij hebben nagedacht, dit hebben moeten weten en moeten kunnen voorvoelen dat er wat meer aan de hand was. Dan ga ik weer richting de aannemer die nu de uitvoering doet, los van de uitvraag, zouden alle partijen die hier een offerte in hebben gedaan niet absoluut meer verdacht moeten zijn geweest op het risico wat we hier nu hebben aangetroffen met elkaar? Ja, ik denk dat we in de raad nog wel even terugkomen op de hele bestuurlijke besluitvorming, voorzitter, maar het moet mij wel van het hart, als ik de heer Sleddering hoor zeggen dat de VVD altijd al tegen is geweest en altijd al zo heeft gewaarschuwd, dat de heer Sleddering waarschijnlijk een heel selectief geheugen heeft want ik heb inderdaad in mei 2019 de VVD een duidelijk standpunt tegen horen innemen maar alle keren daarvoor dat besloten is om hiermee van start te gaan en met name de keer dat het

er echt toe deed, in 2017, toen heb ik gezien dat de VVD daar van harte mee heeft ingestemd. Dus ik denk dat het wat snel is om nu zwartepieten te gaan uitdelen. Dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Kooy PvdA.

De heer Kooy PvdA: Een heleboel is al gezegd voor ons maar het gaat over het Huis van de Stad waar een hoop mensen gewoon emotioneel keuzes hebben gemaakt, voor of tegen. Vanavond wordt wel heel erg platgeslagen richting centen en risico's. Dus ik wil maar even gezegd hebben dat het nog wel een aantal inwoners aan het hart gaat wat er uiteindelijk uit de discussie komt. Vanavond zullen we ook geen keuze maken voor of tegen het voorstel, slechts wat verduidelijkende standpunten uitwisselen en wat vragen stellen. Dank voor de presentatie die we net gehad hebben. Een aantal punten vond ik daarin heel erg makkelijk genoemd. Ik heb het rapport van DAP nog een keer doorgelezen en ik zie daar gewoon aanleiding om te concluderen, er zijn in het verleden fouten geweest, gemaakt, rondom de asbestinventarisatie. Maar we moeten nu ook verder en er ligt nu een kostenplaatje. Daar focussen we ons even op want we kunnen heel lang en breed erbij stilstaan, het is wat het is. We hebben ook de slechtvalk waarvan we kunnen zeggen, waarom vragen we dan nieuwe normen aan, waarom gaan we dan voor nieuwe dingen. Ook dat ligt er nu voor, het is wat het is. Daarom hebben wij nog een aantal vragen aan de wethouder. Er wordt gesproken over een business case, een break even point. We hebben er nu al zoveel geld in gestoken dat dat de vraag is of moeten we elke er naar toe teruggrijpen en hoe lang gaan we dat nog doen. Het feit is, er zit nog een risico. Hoe gaan we de risico's in de toekomst beheersen dat de uitgaven inderdaad lopen zoals we nu verwachten, zoals we nu vastgelegd hebben. Hoe breed is die risico bandbreedte? Hoe breed is de uitloop in tijd? Mijnheer Van Enk noemde het net, we hebben het al eerder gesteld, als de planning zoveel uitloopt, we hebben het als PvdA eerder gezegd, hebben we dan een plan B wat we gaan doen met huisvesting? Ik hoop dat de publieke voorzieningen op tijd af zijn maar het wordt heel krap, en als ik dan kijk naar de beheersing van het project tot nu toe in verhouding tot de risico's, is het dan naar uw mening nog verantwoord om enkel voor dit plan te gaan dat we tijdig in zitten of gaat u voorzichtig alvast kijken naar een plan van welke alternatieven kunnen wij lopen? Graag daarop uw toelichting. Even dan nog even terugpakken naar de kosten. In het voorstel wordt gesteld, we schrijven het af. De investering in het verwijderen van asbest zal het pand niet meer geld doen waard zijn aan het einde van het verhaal. Het is een consumptieve uitgave. Gaan, ik zal het breed stellen, is het college voornemens om deze kostenpost nu te nemen of gaan we die verplaatsen voor de toekomstige generatie door het in de vorm van een lening te gieten? Graag daarop in deze eerste termijn uw antwoord. De meeste vragen zijn al gesteld. Zeker ook even nadenken aan de mensen van Ad Hoc die erin hebben gezeten maar we hebben ook filmopnames laten maken. Die mensen hebben er gelukkig wat korter ingezeten maar graag even de toelichting van de experts over de inwoners die we hebben gehad in de tussentijd. Voorzitter, tot zover.

De voorzitter: De heer Van der Meij GBR.

De heer Van der Meij GBR : Voorgaande sprekers hebben zeker al een hoop wetenswaardige vragen gesteld waar ik aandachtig naar geluisterd heb en ook zeer benieuwd ben naar de beantwoording vanuit het college. Als ik het voor mezelf samenvat, ongeacht de wijze van voorbereiding, ongeacht de wijze van opdrachtformulering, en dan citeer ik de spreker van zojuist, het in 1992 hebben laten aanstaan van een luchtbehandelingskast waardoor asbest vrijelijk door de ruimte, door de kabelgoten zijn weg heeft gevonden, is in mijn ogen niet van tevoren te zien, niet van tevoren in te plannen. Het is echt een puur onverwacht incident dat zich heeft voorgedaan. De vraag is echt, hebben we hier met een unieke situatie te maken, hoe heeft dat zich in godsnaam dan voor gedaan. Gezondheidsrisico's zijn al een aantal keer genoemd maar ik

denk ook met name in een ambtelijke organisatie die vanaf 1992 gewoon nog vol operationeel acht jaar daar haar werk heeft gedaan inclusief het openbaar bestuur. Hier is in mijn ogen echt spraken van een strafbaar incident dat zich destijds heeft voorgedaan en waar we nu de wrange vruchten van moeten plukken. Je kunt discussiëren over rapporten, je kan discussiëren over opdrachten, dit kom je alleen maar tegen op het moment dat je operationeel met sanering bezig bent, in mijn optiek. Ik hoor daar graag een toelichting respectievelijk een bevestiging of een ontkenning op vanuit het college of haar adviseurs. Voorzitter, de slechtvalk. In mijn optiek is er altijd rekening gehouden met de slechtvalk ten aanzien van het broedseizoen. Dat is ook in de presentatie net naar voren gekomen, het probleem zit hem echter in het feit dat die slechtvalk, en het is nu kennelijk het eerste jaar, eerst afgelopen jaar geweest dat 'ie reeds in januari al z'n activiteiten heeft ontplooid in de toren terwijl er altijd in planningen gebaseerd op de voorgaande tien jaar dat die vogel actief is, in maart respectievelijk in februari, maart zijn activiteit is begonnen. Volgens mij zit daar het probleem van die slechtvalk dat het afgelopen jaar voor het eerst vroeger in het seizoen van doen is geweest. Dat kan met klimaatverandering te maken hebben of iets anders te maken hebben. De kans dat het inderdaad weer gebeurt, voor het seizoen 20-21, kan ook zomaar gebeuren. Het kan ook zo zijn dat hij al in november komt, bij wijze van spreken. Het is, wat dat betreft een ongeleid projectiel, die volgen. En helaas, heel veel projecten in den lande, ik heb er zelf ook met een project ervaring mee gehad, daar hebben we mee te doen en inderdaad, de wet- en regelgeving is daar heel streng in. Graag ook een bevestiging hoe dat nu in de contracten respectievelijk in de voorbereiding oorspronkelijk is opgenomen. Volgens mij is het altijd zo geweest, februari, maart, dat is het broedseizoen. Geen rekening gehouden met het feit dat die vogel eerder komt. Voorzitter, ja, heel belangrijk ook nog een vraag over de sanering. Daar is niet verder op ingegaan in uw presentatie. Er is ook geconstateerd dat de houten lambrisering in de raadzaal nu verwijderd zou moeten worden. Ik zou eigenlijk de vraag omgekeerd willen stellen, welke functionaliteit kun je minder aan de toekomstige raadzaal geven op het moment dat je die houten lambrisering laat zitten. Is dat dan de overweging waard, wat minder functionaliteit, om die sanering dan niet uit te hoeven voeren en die lambrisering te laten zitten ten opzichte van die lambrisering nu weghalen. Dat kwam ik niet goed in de stukken tegen en daar hoor ik graag een reactie op. Ja, en hoe nu verder? Als we kijken naar de planning dan zien we dat de fase 1, de sanering van het cascogebouw, of de renovatie van het cascogebouw, inclusief de inhuizing van de begane grond en de eerste verdieping tezamen met uiteindelijk de fase twee, de inhuizing van de gemeentelijke organisatie, inmiddels door de tijd bijna volgtijdelijk is geworden. Daar waar wij een frictiereserve hadden aangelegd voor huurverplichtingen zie je nu dat die frictiereserve langzamerhand begint leeg te lopen, niet nodig blijkt te zijn omdat we toch langer in het gebouw moeten blijven. Het is overigens niet alleen het gemeentehuis, we hebben het over de bibliotheek, we hebben het ook over Trias die in deze verhuisbewegingen meegaat. Dus als je het hebt over het stoppen met het project, levert het gelijk het vraagstuk op, hoe gaan we om met ons gemeentehuis maar tegelijkertijd, hoe gaan we verder met de bibliotheek en hoe gaan we verder met Trias. Want ook die vraagstukken dragen mee in de oplossing van het Huis van de Stad wat nu voorligt. De vraag, concreet, is; hoe in control zijn nu die fase 1 en die fase 2 die nu volgtijdelijk in elkaar overlopen? Het betekent dus nu dat de voorbereidingen voor de fase 2 voor het op de markt brengen van de werkzaamheden al gestart zijn. Hoe gaat de raad daarbij betrokken worden? Want volgens mij moeten we nog een raadsvoorstel nemen voor fase 2. En in zijn algemeenheid, wellicht dat we daar in de vertrouwelijkheid ook nog wat woorden met elkaar of wat gedachtes met elkaar over kunnen wisselen. Hoe is nu de projectorganisatie op dikte gebracht naar aanleiding van de activiteiten zoals die tot op heden hebben plaatsgevonden? Dat in eerste termijn, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Kames RB.

Mevrouw Kames RB: Er is door mijn voorgangers al heel wat gezegd wat ook op mijn lijstje stond. Maar ik wilde toch graag aan mijnheer Reinier IJntema vragen, ik hoor eigenlijk dat het nooit 100% te zeggen of er nou asbest in zit. Dat zie je altijd pas bij sloop. Dus mijn vraag is eigenlijk, moeten dan niet bijvoorbeeld van te voren al pas gedeeltes gesloopt worden zodat dat misschien toch wel inzichtelijk wordt? Dan blijkt er ook uit de stukken dat er overal asbestkit zit, want er schijnt vroeger altijd asbestkit gebruikt te zijn geworden. Is dat dan nog helemaal niet opgemerkt door de vorige asbestonderzoeker? Ik lees ook in de stukken dat de oude rapporten erbij gehaald zijn, maar, met de wetenschap van nu is het allemaal heel anders. Dus had er ook nu, toen de beslissing viel dat het Huis van de Stad opnieuw gerenoveerd werd, niet gezegd moeten worden, we gaan met een heel nieuw rapport beginnen? Dan heb ik nog een vraag, wij zijn ook als raad uitgenodigd geweest om naar het Huis van de Stad te kijken. Was er toen ook al asbest? Misschien is dat toen ook al losgekomen en hebben wij misschien ons daar ook aan blootgesteld. Dit waren voorlopig mijn vragen voor de eerste termijn.

De voorzitter: mevrouw De Man OR.

Mevrouw De Man OR: Onafhankelijk Rijswijk constateert wat we al eerder vermoedden, er is sprake van een absoluut amateuristische aanpak. Het begint al tijdens de voorbereiding van dit project. De reden waarom wij, nauwelijks echt begonnen aan dit project, al vele miljoenen euro's extra moeten uitgeven, exact zoals wij u hebben voorspeld. De fractie van Onafhankelijk Rijswijk heeft vanaf het begin al gewezen op de te verwachten asbestproblematiek en de bouwkundige gebreken. Ons standpunt hebben we toen duidelijk gemaakt door als enige fractie tegen het voorstel te stemmen. En dus, om de vraag van velen alvast te beantwoorden, ja, dit hadden we kunnen weten. U werd door ons terecht gewaarschuwd en in het bijzonder door Wim Dijkhuizen die nota bene bouwkundig toezichthouder was bij de bouw van het oude stadhuis. Ik zeg het maar rond uit, het zal hier niet bij blijven. Gezien de amateuristische aanpak vanaf de start vrezen we het ergste. De maat was al vol maar er kan nu werkelijk niets meer bij. We voorzien nog veel meer tegenvallers en de vraag aan het college is of de post onvoorzien toereikend is voor de tijd die we nog hebben te gaan en welke zekerheden het college ons kan geven. Of is die post al verbruikt en moeten we daarom bijna € 7.000.000 ervoor uittrekken? Graag een expliciet antwoord hierop. Hoe denkt u in de toekomst bij het realiseren van andere projecten dit soort debacles te voorkomen? Ik weet het antwoord, na bestudering van de geheim verklaarde stukken, maar hoor graag uw mening hierover in deze raadzaal. Kunnen we van uw college wel verwachten dat u ervoor zorgt dat in het vervolg de aanbesteding zijn inkoopvoorwaarden aangehouden zullen worden. Want wederom, na zorgvuldige bestudering van de, alweer geheim verklaarde, stukken is die voorwaarde wel een heel bijzondere. Dat was wel even schrikken, kan ik u zeggen. Uit de onderliggende stukken blijkt dat de inventarisatie op dit moment nog niet geheel is afgerond. Hoe worden eventuele nieuwe financiële consequenties na afronding van deze inventarisatie verwerkt en is er überhaupt nog ruimte voor? En wat stelt u zich voor dat verbetering van de voorbereiding en uitvoering van een dergelijk project is en wat zijn daarvan de financiële consequenties? Onafhankelijk Rijswijk herhaalt haar mantra nogmaals, stop onmiddellijk met het volkomen uit de hand gelopen project. Aanvullend heb ik nog een aantal vragen naar aanleiding van de presentatie. Om wat voor soort, of soorten, asbest gaat het eigenlijk? Wat is er nou daadwerkelijk gevonden? Is straks alle asbest uit het gebouw verwijderd of worden er ook nog delen ingepakt? En aansluitend op de vragen van de heer Wit, in 1992 was er dus asbest al in het gebouw. Zou het kunnen zijn dat de mensen die daar destijds hebben gewerkt en ook later hieraan zijn blootgesteld en dus eventueel schade hebben opgelopen? In bijlage 2 14 het document van 500 plus pagina's, daar staat op onder andere bladzijde 74 en 75 een aantal plaatjes rood en her en der zitten daar witte stukjes in. Een soort schoon gebied, als het ware. Daarnaast zijn er grote verschillen in de etages onderling. De ene etage zit bijna vol met asbest en in de ander lijkt bijna niets te zitten. Hoe kunt u dat verklaren? Wie zou de stukken over asbest en eventuele sanering

moeten bijhouden? Corrigeer me, hoor, als ik ernaast zit maar als ik me niet vergis zou de ambtelijke organisatie daar toch overgaan? Dit was het voor mijn eerste termijn, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Man. Gaan we over naar de beantwoording in de eerste termijn. In eerst instantie wou ik dan het woord geven aan mijnheer Meijer en mijnheer Jntema en daarna aan wethouder Lugthard. Ik wil het forum er nog wel even aan herinneren dat we in de eerste termijn niet interrumpen dus mocht u vragen hebben, we houden het even vast tot de tweede termijn. Mijnheer Jntema en mijnheer Meijer.

De heer Jntema: Even beginnen met wat ik heb opgeschreven over de slechtvalk. Hebben we er oorspronkelijk rekening mee gehouden of heeft de aannemer rekening gehouden met de aanwezigheid van de slechtvalk? Het antwoord is ja, er waren namelijk bij de aanbesteding zat een advies van een flora en fauna deskundige die precies heeft aangegeven wat de restricties van de bouw zijn. Daar is in de planning aanbesteding rekening mee gehouden. Alleen in een vervolgvraag door het eerder landen zijn er wat vragen gesteld en is het bewuste rapport herzien. Daarmee zijn de eisen veranderd. Dat heeft eigenlijk voor gezorgd dat we mogelijk in de problemen komen of in ieder geval, dat die bouwopgave veranderd is. We hebben er geen extra bouwvertraging door opgelopen. Dat wil ik toch ook even zeggen want tijdens de asbestsanering in die periode hebben we wel gewoon door kunnen bouwen en de zaken kunnen doen die we eerder zonder slechtvalk hadden kunnen uitvoeren, zou je kunnen zeggen. Even kijken, de volgende vraag werd gesteld over we zitten, de asbestsanering is nogal duur. Zitten we vast aan KWA, de aannemer in dit geval, en hadden we, hebben we contraoffertes aangevraagd om te toetsen of dit nou een redelijke prijs is? Wat ik daarvan kan zeggen, en dan misschien kan Herman, zou je me kunnen aanvullen, wat we gedaan hebben is bij elke gevonden bron die gesignaleerd is vragen wij, hebben wij gedeelde offertes of specifieke offertes per onderdeel gevraagd en die hebben wij beoordeeld. Daar hebben we BOOT voor ingeschakeld en die hebben een heel duidelijk beeld van wat er in de asbestmarkt, op dit moment, wat de kostprijzen zijn en die zijn getoetst. Zijn ze hoog? Ja, ze zijn hoog. Had het goedkoper gekund? Er zit natuurlijk altijd, zoals u ook stelde, een soort van afhankelijkheid want we hebben daar een bouworganisatie, er staan bouwketen, er loopt een uitvoerder van de organisatie dus we hangen wel een beetje aan elkaar vast. Maar ik durf wel te zeggen, als ik het verkeerd zeg moet je het zeggen, Herman, dat we wel van mening zijn dat de uiteindelijke prijs waar overeenstemming over bereikt is binnen de markt zit wat redelijk is. Dat is ook wel te zien, niet in de stukken, waar we zouden kunnen aantonen waar de oorspronkelijke offertes van zijn, zien we eigenlijk dat de saneerder, aannemer en saneerder, gewoon echt in open dialoog met ons als bouwdirectie ingaan om uiteindelijk echt wel te zeggen, dit zijn de werkelijke kosten die er zijn. Dus we zijn ervan overtuigd dat die prijs redelijk is. Dat ze hoog zijn, ja. Dat heeft denk ik ook te maken met het type asbest en daar kan jij misschien dadelijk wat over zeggen, Herman. Even kijken, dan had ik een vraag opgeschreven, ja, waarom is dat, dat vind ik wel een essentiële vraag, het archief, we hadden bij het begin niet de juiste stukken of niet de complete stukken. Ik kan geen antwoord geven waarom het niet in het archief heeft gezeten. Wat ik wel kan zeggen is toen het boven water kwam waren het 31 A3 dosissen waarvan er vier over asbest gingen en twee over de oorspronkelijke installatie. Dat heeft wel een ander licht gegeven op wat we hebben kunnen zien in het pand. Dat is dan misschien het sprongetje, hadden we nou kunnen voorzien dat dit asbest erin had gezeten? We hebben natuurlijk een uitvraag gedaan, ook die vraag is gesteld. DAP heeft onderzoek gedaan en die heeft met name doorgepak op het rapport van Oesterbaai uit 2017, even uit mijn hoofd, of 2007. Ik twijfel even over de datum. Maar die zijn daar op doorgegaan. Er is ergens een oorspronkelijke aanvraag volledig onderzoek en het Oesterbaai rapport. Ik weet niet precies hoe de besluitvorming daar in elkaar zit. Het enige wat ik wel kan zien, want ik was er zelf niet bij, maar ik zie dat het rapport Oesterbaai, die heeft de titel, mijnheer De Wit zei het ook al, als je naar Oesterbaai kijkt, dat gaat over volledige renovatie. Je zou kunnen veronderstellen dat, in

ieder geval de titel zal ik zeggen, dat zou een complete inventarisatie moeten zijn. Waarom er uiteindelijk daarvoor is gekozen, nogmaals, dat weet ik niet. Zijn er gezondheidsrisico's voor gebruikers? Herman, die wil ik dadelijk even naar jou spelen. Dus die zal ik, daar weet ik eigenlijk het antwoord niet op. Er is ook nog een vraag gesteld, gaan we nu al het asbest eruit halen? Het antwoord is nee. Er blijft wat asbest achter en daar is een beheersplan voor bedacht. Is dat nu af te prijzen? Ik denk het wel. Ik weet niet, dat is natuurlijk af te prijzen, om het eruit te halen. Wat dat precies is, of dat al gedaan is, daar kan ik geen antwoord op geven, weet ik niet. Ik wil het in ieder geval wel meenemen om dat gewoon uit te rekenen en op te lepelen, dat is wat mij betreft geen probleem. Het is denk ik duidelijk gesteld, ook een aantal vragen, het asbest moet er uiteindelijk een keer uit. Dus dat is wel toch, of je nu sloopt, het gebruikt, het tijdelijk inpakt of wat dan ook, uiteindelijk, aan het einde levensduur van dit pand, hopelijk over honderd jaar, moet het er wel uit. Even kijken. Zijn we dan nooit 100% zeker, Herman, die zal ik zo naar jou spelen. Herhaal ik de vragen een voor een. Waarom geen, wat voor soort asbest gebruik en waarom verschillen in de verdiepingen. Ja, volgens mij gaat het overige, Herman, wil ik even aan jou vragen want die gaan echt op inhoud van het dossier. Laten we maar beginnen met een belangrijke vraag voor gebruikers van het pand. We vinden nu veel stofdeeltjes in het gebouw, die hebben er dus vanaf 2000 ... Vanaf 1992 ongeveer rond moeten zweven, dan. Heeft dat geleid tot gezondheidsrisico's van gebruikers en zou dat kunnen leiden tot mogelijke claims?

De heer Meijer: Nou, op basis van de stukken die wij gezien hebben kunnen wij zeggen, nee. Dat heeft twee redenen. In 1992 is er al een keer een uitspraak geweest in de archiefstukken die we gevonden hebben dat er geen blootstelling heeft plaatsgevonden voor de gebruikers van het pand. De tweede reden is dat er door DAP na het aantreffen van de asbestcalamiteit in het voorjaar, in maart, hebben ze in het pand een luchtmeting gedaan en ook daar is niks op aangetroffen. Dus, zijn er mensen die risico's hebben gelopen? Op basis van die twee gegevens kunnen we zeggen, nee.

De heer IJntema: Dank je wel. Dan heb ik een vraag even opgeschreven over, we praten ook nu nog steeds over een 99,9 analyse, procent analyse. Is het dan zo dat we nooit in staat zijn om 100% risico of asbest in beeld te brengen. Bijvoorbeeld dan kit, wat geconstateerd is, waarom is dat niet eerder gezien?

De heer Meijer: Asbest 100% in kaart brengen, zeggen wij altijd, dat is natuurlijk altijd heel lastig. Het heeft ermee te maken dat er in een constructie, in een bouwwerk altijd op diverse plekken asbest verborgen kan zitten wat je niet weet wat met verbouwingen is aangebracht of deels is weggehaald en niet volledig is weggehaald. Dus dat blijft moeilijk. 100% zekerheid heb je als een pand helemaal gesloopt is. Wij hebben nu in onze rapportage naar de 99% zekerheid. Dat is dat er nog een paar laatste openstaande punten waren met betrekking tot de toren die nog niet in de rapportage is opgenomen. Vandaar dat, in onze rapportage, noem ik even naar de heer Wit die dat net noemde, de volledigheid en de reikwijdte is een gedeelte van het bouwwerk, dat komt omdat de toren daar nog niet in opgenomen is. Maar het rapport van ons is wel, van BOOT, is in die zin wel geschikt voor de renovatie die nu plaatsvindt.

De heer IJntema: Dan, dank je wel. Dan heb ik nog ... In het verlengde misschien daarop. In de rapportage hebben we gezien ... Of kunnen vinden dat er nogal wat verschillen in de verdiepingen zitten. In de ene verdieping is heel veel gevonden en in andere verdiepingen minder. Kan je dat verklaren?

De heer Meijer: Ja, dat is te verklaren. Dat heeft te maken met, heel simpel, het onderzoek wat is uitgevoerd. Het onderzoek wat is uitgevoerd op de verdiepingen, er is gekeken naar de verspreiding die eventueel vanuit wat genoemd is, vanuit de installatie die plaatsgevonden heeft door het gebouw, daarvandaan hebben de onderzoeken plaatsgevonden. Dan zie je ook dat er vanuit de luchtbehandeling dat op de verdiepingen het bij

de ene verdieping verder verspreid is dan op de andere verdieping. Maar alle ruimtes zijn daarin wel degelijk onderzocht middels bemonstering.

De heer IJntema: Dan, in mijn aantekening, een laatste vraag. Die heb ik bewust tot het laatst bewaard want dat vond ik eigenlijk wel een leuke vraag. De lambrisering laten zitten in de raadzaal, want dat gaat uit van dat we doorgaan en daar zou ik wel blij mee zijn, persoonlijk. Is dat slim, om dat te doen, omdat er asbest achter zit of stappen we dan in een valkuil?

De heer Meijer: Ja, die keuze laat ik graag over aan het projectteam. Je hoeft asbest, wat jij net benoemde in het begin, je hoeft asbest niet te saneren, alleen we hebben hier wel te maken met stofdeeltjes die daar achter de lambrisering liggen. Dus of het verstandig is weet ik niet want je moet het dan wel opnemen in een beheersplan en je moet het wel periodiek blijven monitoren om te kijken of het geen verspreiding gaat veroorzaken, of veroorzaakt, voor de gebruikers. Dus je hebt de komende jaren, heb je dan altijd kosten aan beheers monitoring en je moet het altijd, te zijner tijd, bij sloop moet je alsnog de bron verwijderen. Dus dan heb je die kosten alsnog.

De heer IJntema: Nou, misschien nog een nabrander die ik had staan. Er zijn verschillende soorten asbest gevonden. Er was nog inderdaad een vraag van wat is hier nou precies gevonden. Dat is voor mij zoveel inhoudelijke techniek dat ik het eigenlijk niet weet.

De heer Meijer: Nou, er zijn verschillende soorten asbest gevonden maar als je het hebt over de verontreiniging waar we het over hebben dan hebben we het over het type amosietvezel. Dat is de amfibool asbestsoort die gevonden is. Dat is ook gelijk een asbestsoort die kostenverhogend werkt in de sanering want daar hebben we te maken met een duurdere vrijgavenorm die daarvoor geldt en dat werkt ook enorm kostenverhogend als dat met zulke aantallen wordt aangetroffen.

De voorzitter: Wethouder Lugthart voor de overige vragen.

De heer Lugthart: Ja, voorzitter, ik heb ook druk mee zitten schrijven dus ik probeer alle bestuurlijk politieke vragen ook op dit moment te beantwoorden. Waarbij ik ga, hoop ik, van groot naar klein en ik zal de fracties nog wel even nalopen. Wat, denk ik, nog wel onderbelicht blijft, en dat heb ik al een paar keer aangegeven, is dat we wel met een bepaald doel dit traject zijn gestart. Dat doel was natuurlijk dat we een oud stadhuis hadden dat leegstond waar geen oplossing voor te vinden was en dat was er al sinds jaar en dag. Dat kostte ook tenminste € 500.000 op jaarbasis. We hadden een pand van Trias, of dat hebben we op dit moment nog steeds, wat echt, als we tegen de muren leunen dan vallen ze nog net niet om dus daar moet een oplossing voor gevonden worden en eveneens de bibliotheek. Dat is waar we zijn gestart. En u weet waarschijnlijk ook nog dat de heer Van der Meij en ikzelf daar destijds ook gewoon vrij objectief aan begonnen zijn. We hebben een afspraak met elkaar gemaakt, we moeten of kiezen voor terug verhuizen, of we kiezen voor de sloopkogel erdoorheen. Het was niet in de laatste plaats, en dat zeg ik ook even richting de VVD, omdat er kritisch was gekeken welke oplossingen en waren voor het pand en die oplossingen die waren er niet. In voorgaande colleges zijn er met diverse partijen gesprekken geweest, kunnen we voor dit bestaande pand iets anders bedenken? Nou, dat antwoord was nee. Als we dan hier nu kijken wat een aantal partijen toch wil insinueren, en dan ga ik met mevrouw Koopman mee, dat als wij hiermee stoppen dan zijn deze kosten niet weg. Dan hebben we deze kosten voor het grootste gedeelte ook genomen en stoppen kost gewoon 13 ½ miljoen. Voortzetting, daarentegen, brengt ook extra kosten met zich mee, aanzienlijke kosten ook met zich mee. Maar, mijnheer Sleddering, als we kijken of dit binnen de business case past, en dat zei mevrouw Pelzer denk ik ook terecht, dan past dit nog steeds binnen de bandbreedte die we met de business case hebben

afgesproken. Die 7 miljoen, het is misschien 6,9 in het slechtste geval, die valt nog steeds binnen die 7 miljoen die we met elkaar hebben bedacht en als we kijken naar 40 jaar, want dat heeft mijnheer Kooy destijds gevraagd, wat is dan de business case gebaseerd op 40 jaar? Dan hebben we het over 21,8 miljoen en dan blijft het er echt ver binnen. Dan daagt u me uit want u vraagt van ja, hebben we nu alles in kaart en weten we nu alles? Dat is natuurlijk een ontzettend lastige vraag. Collega Besteman en ik hebben gezegd, we willen de onderste steen boven, we hebben de onderzoeken gedaan die ervoor liggen. Dat zijn er, wat mij betreft, veel. Wellicht, en dat kunt u ook nog aan de experts vragen, is dit meer dan dat je aanvankelijk had hoeven doen bij het constateren van het asbestincident? Ja, het besluit wat voorligt is, wat het college betreft, het beste besluit wat wij op dit moment kunnen nemen waarbij we ons echt bewust zijn van het feit dat het extra kosten met zich meebrengt. Maar wanneer wij deze kosten nemen, mijnheer Sleddering, van 13,5 miljoen dan is dat 13,5 miljoen, dat zag ik ook maar tegen mevrouw De Man, dan hebben we dus nog steeds helemaal niks. Mijnheer Braam, uw vraag over de parkeergarage die is terecht. Ik heb u ook meerdere malen aangegeven dat we zeer zeker daarmee bezig zijn. Ik heb vanmorgen vernomen dat er zelfs al plaatjes zijn van de mogelijke scenario's, dat zijn er inmiddels drie. Mevrouw Koopman heeft wel een terecht punt dat de kosten daarvan staan niet opgenomen in deze business case dus die zullen elders vandaan moeten komen. Als u vragen stelt over de slechtvalk denk ik dat die beantwoord zijn. Dan de fractie van GroenLinks, denk ik dat de vragen over het asbest, detailvragen daarover, beantwoord zijn. Mijnheer Sleddering, ja, ik heb u aangegeven hoe het zit met de business case, wat het standpunt van het college is en waarom wij hiervoor kiezen. Ik denk dat het een slecht idee is om op dit moment hiermee te stoppen. Voor wat betreft mevrouw Pelzer, hoe we nu verder moeten gaan en wat we kunnen doen om die risico's te downsize, volgens mij vroegen mijnheer Sleddering en mevrouw Koopman daar ook om. We hebben Multical natuurlijk nu een opdracht gegeven voor een contra expertise. We hebben de contra expertise ook voorgelegd weer aan BBN, die is weer besproken. Zij zullen met elkaar nog in gesprek gaan. We hebben vervolgens Multical ook gevraagd om in januari wederom een contra expertise te doen zodat we eigenlijk twee partijen hebben die elkaar scherp houden. Dat zeg ik ook richting mijnheer Van Enk, ik denk dat we daarmee het maximaal mogelijke doen. Heb je dan altijd alles? Nee, dat antwoord is gewoon nee, met een project als dit zijn er altijd omstandigheden, of kunnen er altijd omstandigheden zijn waardoor we iets tegenkomen wat wij niet wisten. Met betrekking tot asbest denk ik inderdaad met die 99,9, dat we zo goed als alles nu hebben. Voor wat betreft dan die planning, zijn er dan problemen? Mijnheer Kooy u vroeg daarnaar, als die planning uitloopt, hebben wij dan een plan B? Ja, tot op heden is er geen plan B maar daar is op dit moment ook echt geen noodzaak voor. Fase twee moet nog beginnen, mijnheer Van der Meij vroeg het al, daar moet nog een raadsvoorstel genomen worden eerste kwartaal van volgend jaar. Dat is dan gewoon het voteren van het budget voor fase twee. Fase een en twee schuiven we in elkaar en de verwachting is dat wel fase een maar fase twee niet vertraagd gaat worden. Mijnheer Van der Meij, volgens mij is uw vraag beantwoord. Ik heb het genoteerd om te kijken naar de raadzaal of daar alternatieven zijn. Volgens mij altijd goed om dat met elkaar te bespreken. Mevrouw Kames, uw vraag is beantwoord door BOOT. Ja, met betrekking tot de vraag, is de post onvoorzien toereikend, mevrouw De Man. Ik zou bijna flauw worden en die vraag terugstellen, als u zegt dat u alles van tevoren heeft voorspeld, alles van tevoren heeft geweten en bij mij aangeeft dat er nog allerlei risico's komen dan zou ik u vragen, is die post onvoorzien toereikend? Wij hopen het. De post onvoorzien is op dit moment nog gewoon compleet intact als het budget wordt toegekend en wij verwachten dat het past maar wellicht kan de deskundige daar ook nog een oordeel over vellen. Voorzitter, volgens mij heb ik dan alle bestuurlijke vragen in eerste termijn beantwoord.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Lugthart. Gaan we over naar de tweede termijn. De heer Braam BvR

De heer Braam BvR Ja, allereerst in ieder geval bedankt voor de beantwoording in eerste termijn van de heren. Ja, het belangrijkste waar we natuurlijk toch nog even mee zitten is waar gaan we straks naar toe op het moment dat natuurlijk ook die garage erbij komt. Wat zijn dan de totale consequenties? Blijven we nog binnen de case zitten zoals we die doorgerekend hebben? Toen de tijd, toen we startten, was die marge vrij ruim en zou feitelijk binnen de totale exploitatie zelfs nog een garage erbij hebben gepast. Voor zover mijn berekeningen nu correct zijn gaan we daar, denk ik, toch overheen. Maar dat hoor ik dan graag zo nog als reactie in tweede termijn. Dan, als het gaat om de slechtvalken. Ik kan me herinneren dat er een prachtig mooie informatiebrief de wereld in ging van waarin al heel snel in ieder geval werd vermeld van de slechtvalk is dan wel een maandje eerder gekomen maar we gaan er, voor iedere maand dat hij er is € 50.000 aan extra verlies maken omdat iedere maand dat die slechtvalk er zit een maand vertraging betekent. Dan gaat die mij toch er iets overeind staan, dan praat ik over mijn nekharen, welteverstaan, dat er iets niet helemaal in die informatiebrief klopte of destijds, in het verleden, in het raadsvoorstel. Dus ook daar toch nog even een toelichting van waar dat hem dan precies in zit. Of er vol is gehouden met € 50.000 voor iedere maand dat die slechtvalk er zit of anderszins, maar dat hoor ik dan zo wel. Dan heb ik verder eigenlijk, maar goed, dat is meer een politieke vraag in de richting van de club van Jensen en de VVD. Als het gaat om van ja, welk alternatief zien zij op het moment als die sloop wordt gedaan. Dus dat kunnen zij wellicht in de tweede termijn in hun betoog even meenemen. Willen ze weer terug naar de garden of delights, 130 meter hoog, of hebben ze iets anders voor ogen op die locatie?

De heer Wit GL: Dank ook aan de heren en aan de wethouder voor de beantwoording. Ja, wel nog een paar vraagjes die niet beantwoord zijn of in ieder geval niet helemaal juist beantwoord zijn, heb ik het idee. Ik vroeg om de geschiktheid van het rapport en niet om de reikwijdte. De geschiktheid is wat anders dan de volledigheid van het rapport. Het rapport is inderdaad niet volledig, dat weet ik, sommige delen kon je niet onderzoeken. Maar geschiktheid, bouwkundige integriteit of renovatie, daar zit wel een verschil in. Ik schrik weliswaar niet van de prijs maar wel van de opmerking dat er vier dozen asbestgerelateerde informatie is opgedoken. Dat maakt het vertrouwen in de organisatie, in de ambtelijke organisatie niet bepaald groter. Vier dozen, het kunnen ook schoendozen zijn maar ik heb het vermoeden van niet. De asbestrisico's voor de gebruikers, dat begrijp ik, ik heb die stukken ook in gekeken. Ik heb ook gezien dat er inderdaad onder de grenswaarde in 1992 gemeten is, dat er onder die grenswaarde afgelopen voorjaar gemeten is. Maar het gaat mij ook even om de onderzoeken die er gedaan zijn, wellicht door derde partijen, naar ... Over noodreparaties, Ad Hoc-bewoners die dachten van nou, ik wil een lampje ophangen dus ik gooi een plafondplaatje omhoog. Dat is wel een ander verhaal dan gewoon normaal gebruik en door de gang lopen. Want dat geloof ik inderdaad wel. Ja, verder eigenlijk niet zoveel vragen. Ik vond de opmerking van mijnheer Van Enk van het CDA, een student bouwkunde zou het kunnen doen. Helaas is de asbest volgens mij nog steeds geen onderdeel van het curriculum. Het zou zo wel moeten, want het is zo langzamerhand bij de meeste bouwprojecten zo'n grote kostenpost, dat we daar misschien voor moeten gaan pleiten. Dank u wel, voorzitter.

De heer Sleddering VVD: Ja, het wordt er niet allemaal echt vrolijker op, zeg ik. De daadkrachtige beantwoording en, nou, we weten het allemaal, het is nu een stuk meer dan aan het begin van de avond. Dat heb ik niet echt zo ervaren. Maar goed, het standpunt van de VVD is helder. Ik heb nog geen vraag gekregen van, of althans, helder gemaakt van: is er nu zodanig nog genoeg budget voor ons gezien de risico's? Dat als we hier iets tegenkomen en niet meteen extra geld aan de raad moet worden gevraagd. 2, de parkeergarage is genoemd. Beste mensen, die parkeergarage zijn niet in wrake zijn, zou ook helemaal niet gebouwd worden als wij niet naar het huis van de stad zouden gaan. Dus ja, die parkeergarage hoort gewoon bij het project van de huis van de stad. En die miljoen daarvoor, die moeten wij gewoon nu nemen. Dat lijkt mij heel verstandig

financieel beleid. En ik werd uitgedaagd in de eerste termijn, ik mocht van de voorzitter niet interrumpen natuurlijk. Maar nogmaals even voor alle mensen die daar niet bij waren eens even het proces uitleggen. We hebben destijds afgesproken, en ik haal de woorden van mijn D66-collega Dolmans aan, dat we het project gaan we iedere keer een poortje door. En bij ieder poortje wat wij doorgaan nemen wij een keuze: gaan we door of gaan we niet door? En ja, de VVD hierin is een poortje doorgegaan. Namelijk dat poortje waarin stond dat verhuizen naar het huis van de stad minder duur was dan het blijven in Hoogvoorden. Dat was voor ons altijd het punt. Bij een volgend poortje blijkt dat dan niet meer het geval. En toen heeft de VVD gezegd: dan houden wij ons aan onze lijn en dan zeggen we nee. Zo hebben we dat gewerkt. En mensen, we staan nu weer bij een poortje. En het is, als we nu dit poortje doorgaan, dan kunnen we ook niet meer terug. Dit is een hele belangrijke beslissing die we als raad straks nemen, want dit is het laatste poortje. Als we dit eenmaal genomen hebben, dan komt het hele huis van de stad helemaal naar ons toe.

Interruptie de heer Van Enk CDA: Nee, het is maar een vraag hoor, mijnheer Sleddering. U zegt: als we dit poortje doorgaan, dan gaat het echt fout. Maar er werd net ook terecht denk ik gevraagd: wat is dan het alternatief? Wat is uw voorstel om te gaan doen?

De voorzitter: de heer Sleddering.

De heer Sleddering VVD: Ja, ik was nog niet klaar met mijn verhaal. Dus als de heer Van Enk even geduld had gehad. Want ik werd natuurlijk gevraagd door de heer Braam van: wat vindt de VVD nou dat er moet gebeuren? De VVD vindt dat we gewoon nu moeten stoppen en de sloopkogel erin. En ja, slopen kost ook geld. En ja, we moeten ook het asbest weghalen. Maar wat we kunnen doen, en waar wordt hier geen rekening mee gehouden, dat je op de plek van de huis van de stad natuurlijk weer wat kunt bouwen. Of dat de garden of delights, of dat soort luxueuze projecten zal worden, daar lijkt mij de tijd niet naar. Maar er zijn wel degelijk mogelijkheden om daar iets te bouwen straks. En daar dus ook geld voor te krijgen op die plek. Trias kan gewoon naar een leegstaand pand in de Plasbroekpolder of in de Bogaert. En de locatie van Trias, die hier achtergelaten wordt, kan ook worden verkocht aan een ontwikkelaar en voor woningbouw geschikt gemaakt. En Welzijn Rijswijk blijft gewoon waar ze zitten, want die hebben eigenlijk die verhuizing helemaal niet nodig, maar is meer een droom van de mensen om ze allemaal bij elkaar te zetten. Kortom, slopen is, ja, dat kost geld, ja, we moeten reinigen, maar het geeft ook mogelijkheden om de boel anders in te richten. We moeten even ons verstand erbij houden en niet dat laatste poortje nu doorgaan. Dat is het verhaal. En ik zal straks in het besloten gedeelte nog wat zeggen over de interne projectorganisatie. En nogmaals, wat ik vandaag heb gehoord maakt dat nog urgenter. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Sleddering. Dan gaan we over naar D66, mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman D66: Dank voor de beantwoording. Ik had nog niet helemaal antwoord op mijn vraag gekregen over de opdracht die er in eerdere instantie is gegeven. Er is toen inderdaad gekozen voor een actualisatie. Dat u hem niet kan beantwoorden, prima. Maar de wethouder wellicht wel. Er is toen gekozen voor een actualisatie in 2018, op basis waarvan de aanbesteding heeft plaatsgevonden. En daar is toen niet gekozen voor een nieuw onderzoek op basis van een risico inschatting, dat er wellicht meer asbest ontstaan zou zijn, zou gevonden kunnen worden. En mijn vraag daarbij ook dan is, in mijn tweede termijn, is: als dat toen wel gedaan was, dit uitgebreide onderzoek, had dat toen ook nog kunnen schelen op de planning? Want volgens mij is er toen gekozen met minimale kostenscenario om de vergunning te kunnen krijgen, in plaats van een uitgebreide inventarisatie. Wat nu wel heeft geleid tot een hoop extra kosten. Daar kunnen we nu niets meer aan doen en dat heeft voor het vervolg geen consequenties. Want die kosten hebben we nu. Ik zou nog wel, u gaf al aan dat de extra kosten om het asbest beheerplan in te schatten wat dat zou kosten, dat u dat nu

niet weet, maar dat dat nog komt. Ik zou nog wel willen weten, want dat is volgens mij ook nog een interessante. Als we kiezen voor doorgaan, maar het is vertraagd, volgens mij hebben we dan ook nog frictiekosten bij de bibliotheek gaan dan omlaag. Daar winnen we weer iets meer terug. Dat is denk ik niet veel en het compenseert niet het hele verhaal jammer genoeg, alhoewel, dan zouden ze nu veel te veel huur hebben betaald. Maar er zit wel een stuk in van terugverdienen. En ik vraag me dan toch af bij die 23 dozen, zat daar nou iemand persoonlijke archief als ik dat goed las, dat is toch wel een beetje apart. En wat dat betreft zit daar nog wel een raar, dat dat nog niet gewoon officieel gearchiveerd. Want daar zit inderdaad, u noemde dat 80% van het nieuwe asbest daardoor veroorzaakt was. Dan ben ik wel benieuwd waar die andere 20% dan vandaag komt, want dat is toch ook best een hoop, waar dat dan uitkomt. En daar wilde ik het eigenlijk dan, oh, en ik wil wel inderdaad, ik ga een verzoek indienen om dat asbest inventarisatierapport van 2018, om dat in de komende raad uit de geheimhouding te halen, zodat we dat gewoon ook mee kunnen nemen in de beraadslagingen.

De voorzitter: mevrouw Pelzer.

Mevrouw Pelzer WIJ.: Ik heb een hele korte aanvullende vraag. De toren wordt niet onderzocht, waarom is dat?

De voorzitter: Dat is wel een hele mooie korte termijn, mevrouw Pelzer. Dan gaan we over naar de fractie van het CDA, mijnheer Van Enk.

De heer Van Enk CDA : Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog een vraag waar ik het antwoord op heb gemist. Toen ik het had over die student bouwkunde, toen ging het dus om de vraag bij mij: had de deskundige dit van alle kanten dit bij zo'n jaren 60 pand niet toch moeten weten? En met name voor de gemeente van belang, ook de aannemers die offertes hebben gedaan in de aanbesteding, hadden die niet een onderzoekplicht om hun offerte degelijk uit te brengen? En had dit daar niet in moeten worden meegenomen of in de aanbestedingsprocedure met de opdrachtgever besproken moeten worden? Kijk, achteraf hebben we allemaal deskundigen hier rondlopen. Ik had het net al over het hele bestuurlijk proces. Ik denk dat we als gemeenteraad, als je ziet dat het poortjes zijn geweest vanaf 2014 tot en met het definitieve besluit in december 2017. Dat achteraf het heel raar is om hier op te merken van: wij hebben het altijd al geweten. En zeker als daar een deskundige, mijnheer Dijkhuizen, bij wordt aangehaald. Mevrouw De Man vroeg ook nog van: hebben degenen die in het stadhuis hebben gewerkt daar niet allemaal risico's gelopen? Nou, ik herinner me nog dat ik mijnheer Dijkhuizen daar rond zag lopen als raadslid in die tijd, en ik heb hem nog nooit eerder met een mondkapje daar zien lopen omdat die bang was voor asbestgevaar. Dus het is allemaal een beetje wijsheid achteraf. Belangrijkste wat ik vanavond bevestigd hoor is: het maakt eigenlijk niet uit, want die kosten van die sanering daar hangen we als gemeente sowieso aan. Tenzij we misschien onder hele andere regelgeving dat stadhuis 10-15 jaar geleden hadden verkocht. Als dat was gelukt en daar waren die gigantische woontorens komen te staan. Misschien waren we er dan genadig afgekomen, dat die normen nog niet golden. Maar op dit moment, ja, ik hoor noch van mijn collega raadsleden, noch vanuit het college en de deskundigen een reëel alternatief wat we moeten gaan doen. Want als we het pad opgaan van de heer Sleddering, dan moeten we toch als ik het goed begrijp 13 miljoen gewoon afrekenen. En dan pas kunnen we de grond bouwrijp maken en et cetera, tot een verkoopproces komen. En dan zitten we met lege handen. Want dan zitten we hier in Hoogvoorden, en dat is nog niet daarmee geschikt gemaakt als stadhuis dan het nu was. En er valt dan enorm veel te doen. Dus dat plaatje, daar waren we steeds naar op zoek. Ik heb daar geen reëel alternatief op gehoord. En ik denk dat het verlies wat je sowieso moet nemen, dat we dat dan maar beter in

dit bouwproces kunnen nemen, dan lopen we vooruit op het standpunt van mijn fractie wat ik in de raadshal naar voren zal brengen. Dank u wel, voorzitter.

De heer Kooij PvdA: dank ook de gastsprekers van vanavond dank voor de heldere toelichting. Ik heb nog wel wat vragen over. Want we hebben inderdaad nog wat vragen gesteld waar we geen antwoord hebben gekregen, maar ik was ook even afgeleid door die vier dozen waar mijnheer Wit het over had. Daar moest ik denken aan departementen waar ze gewoon een bonnetje kwijt waren en later gevonden hebben. Wij hebben vier dozen met bonnetjes gevonden schijnbaar. Dus ik ben heel benieuwd naar die bonnetjes, daar kom ik nog wel een keertje voor langs. Mijnheer Lugthart, u ging er vrij snel overheen, het fase 1 en fase 2 in elkaar schuiven. Ik heb het vermoeden dat dat nogal veel risico en mogelijk veel kosten met zich mee kan brengen. Kunt u nader ingaan op de risico's die we daarbij lopen of de mogelijke voorzieningen die we daar moeten nemen, als we inderdaad dit tijdspad nog willen halen. Want als inderdaad die kosten tegen een eventueel plan B opwegen, dan hoor ik dat graag hoor. Daarnaast heb ik een vraag gesteld over de constructieve uitgaven die deze asbestsaneringen met zich mee brengen. Het is een uitgave waar we voor staan, het pand wordt er niet meer door waard. Nemen we die nu, is dat het standpunt van het college, of gaan we die bij de toekomstige generatie neerleggen?

De heer Sleddering VVD interruptie Ja, dank voorzitter. Vraag aan de heer Kooij. Begrijp ik nou goed wat die eigenlijk vraagt? Is het niet zo dat als je deze schade hebt, deze post, dat je die gewoon in een keer moet nemen. En niet mag afschrijven over 40 jaar. Dat is een fiscale verplichting volgens mij.

De voorzitter: Mijnheer Kooij.

De heer Kooij PvdA: Mijnheer Sleddering, dank u wel. De uiteindelijke uitspraak wil ik af laten hangen van de deskundigen die het uitzoeken. Zover ik het heb kunnen vinden is de constructieve uitgave. Maar als ik als persoon een uitgave heb die ik niet kan betalen, dan kan ik er ook een lening voor afsluiten, persoonlijke lening. Dat betekent wel dat de uitgaven dit jaar zijn, maar de kosten nog na-ijlen. Dus ik ben heel benieuwd hoe het college dit juridisch in wil gaan dekken op een juiste manier, dat we volgend jaar ook wel de jaarstukken gewoon makkelijk door de accountantsverklaring heen kunnen krijgen.

De heer Kooij vervolgt: Nou, dan kom ik nog even terug op het tweede punt en dat is eigenlijk fase 2. De kosten van de sanering die we ook nodig hebben in fase 2, zou ik zeggen: neem die direct. In de tekst staat extra investeringskosten als gevolg van de asbest. Wij als PvdA zouden graag zien dat de investeringskosten voor de tweede fase gewoon voorgelegd worden als het ontwerp ook klaar is. We zitten nu midden in de coronacrisis. Ik weet nog niet wat voor impact dat heeft voor de uitwerking op de plaatsing van de ambtelijke organisatie. En ik zou het zeer onverstandig vinden als we een soort schijfjes hebben, dat we elke keer plussen of minnen. Maar dat als we buigen over het voorstel, dan komt er nog een keer een raadsvoorstel daarover naar de gemeenteraad, dat we dan ook gaan kijken naar de impact van de corona of de uitwerking in de functionaliteit die we hebben op fase 2. Dus graag uw mening daar ook over. En dat zijn eigenlijk mijn punten in fase 2, wou ik zeggen, maar tweede termijn.

De heer Van der Meij GBR: Ja, en ik wil toch mijn collega's voorspiegelen als het gaat om het asbestincident wat nu voorligt. Ongeacht de opdrachtverstrekking, ongeacht lessen over oude gebouwen en hebben we daar wel de kennis van in huis. Ik hoor daar toch graag de bevestiging op. Het is het A, hebben laten staan van de luchtbehandelingskast, wat dit asbestprobleem nu veroorzaakt heeft. Dat is het toch? Even heel plat geslagen. Niks meer, niks minder. Dat heeft niks te maken met hoe de opdracht geformuleerd is of niet goed geformuleerd of goed onderzocht of niet goed onderzocht is. Daar heeft een incident voorgedaan wat je niet

had hoeven te verwachten bij normaal gebruik van een gebouw, bij een normale eerdere sanering die zou hebben plaatsgevonden. Dat heeft zich in dit gebouw wel voorgedaan. En dat maakt het een incident en dat maakt het ook uniek waar we nu mee geconfronteerd worden. Ik hoor graag nog even een bevestiging van de specialisten hierop. Even, ja, kort samengevat hoe dit nu allemaal ontstaan is. Ik ben blij met de toezegging om nog goed naar de alternatieven te kijken voor de raadszaal. En inderdaad, daar hoort dan ook als je het bouwt een beheerplan bij wat je dan jaarlijks of periodiek in ogenschouw moet nemen. Maar ik denk dat dat gewoon, ja, op een rij gezet moet worden en dat we daar ook een pragmatische keuze in moeten nemen. Het doet mij goed om te horen dat de post onvoorzien bevestiging van de wethouder nog niet is aangewend tot op heden. Die zit dus nog in het project. Ik kijk even nu naar de ruim zes miljoen die nu voorligt in het raadsvoorstel. Ik kan me herinneren dat ook in de oorspronkelijke aanneemsom het budget was opgenomen voor saneringskosten, voor asbestkosten. Moet je dat er nog uithalen en hier bij optellen om het totaalbeeld van het asbest te nemen? Of is het krediet wat nu voorligt sec alle kosten die met asbest samen hangen. Dus ook wat oorspronkelijk in de scope van de opdracht voor fase 1 heeft gezeten. En richting VVD zou ik willen zeggen, na alle voorgangers: u heeft een prachtig plan, een prachtig alternatief geschetst. U had er alleen in 2000 mee moeten komen. Dan had u de ballen moeten hebben, toen u in het college zat, met andere partijen om het gebouw te slopen en uw plan uit te voeren. Dat heeft u niet gedaan, het gebouw heeft gelamenteerd, besluitvorming heeft gelamenteerd, 12, 13, 14 jaar lang. En ik sta er nog steeds achter dat het vorige college en dit college daar een vervolg op neemt, dat we dit dossier nou oplossen. En andere dossiers die ook lopen daarmee tegelijkertijd oplossen.

De heer Sleddering VVD: Ja, dank u, voorzitter. De bijna blinde liefde voor de heer Van der Meij voor dit pand, voor het huis van de stad, is mij bekend. Daarentegen zijn wij niet blind maar blijven we wel nadenken, dank u.

De voorzitter: Mijnheer Van der Meij.

De heer Van der Meij GBR: Laat ik zeggen dat ik helemaal niks met het pand heb, mijnheer Sleddering. Helemaal 0,0. Ik ben er niet in getrouwd, ik heb mijn rijbewijs er nooit in opgehaald, ik heb mijn paspoort er nooit in verlengd, ik heb er helemaal niets mee. Maar ik heb wel de moed gehad om samen met het college in 2014, waar ook uw VVD-wethouder Van Hemert er onderdeel van uitmaakte, om dit dossier op te lossen. En uw oplossing is prachtig, dan had u dat vanaf 2000 moeten inzetten. Maar ja, die moed heeft u toen niet gehad.

De heer Sleddering VVD: Ja, het is leuk om steeds die geschiedenislesjes te leren, maar waar het mij om gaat is dat wij ook steeds gezegd hebben: we nemen nu een besluit die we nu op basis van de kennis die we hebben en dat er een sluitende businesscase is. En verdergaande in het project, in de verdere voortgang van de jaren zijn we erachter gekomen dat die businesscase helemaal niet meer sluit en het wordt met de dag erger. Dus daarom hebben wij op een gegeven moment gezegd: tot hier en niet verder.

Mevrouw De Man oR: Dank u wel, voorzitter. Ja, even als aanvulling op de reactie die de heer Van der Meij net gaaf op de heer Sleddering. U heeft dan misschien niet zoveel met het oude gebouw zelf, maar ik meen me te herinneren dat u in een debat in 2018 naar uzelf refereerde als de geestelijk vader van het huis van de stad. Dus ik denk dat we wel degelijk kunnen stellen dat u emotioneel betrokken bent bij dit plan en ik denk dat dat de boodschap is die de heer Sleddering wil overbrengen. Dank u wel.

De heer Van der Meij GBR: Geestelijk vader kan nog steeds zakelijk denken. En ik sta nog steeds achter het zakelijke besluit wat het college toen heeft gemaakt en waar dit gewoon een goede voortzetting op is. Dank u wel.

Mevrouw Kames RB: Ik heb toch nog wat vragen waar geen antwoord op gekomen is. Dat is de vraag over dat asbestkit, of dat niet bekend was ook bij degene die dus de vorige onderzoeken heeft gedaan. Dan hoorde ik ook eigenlijk mijnheer zeggen dat er dus begonnen is aan het huis van de stad, terwijl nog niet alle stukken bekend waren. Dan denk je: ja, had dat misschien niet beter wel eerst erbij gehaald kunnen worden? Mijn vraag was ook: had er niet beter een heel nieuw rapport gemaakt kunnen worden, in plaats van het oude te hergebruiken? En is er zelfs een mogelijkheid dat je je hiervoor had kunnen verzekeren, vraag ik me ook af. En ik vind het ook belangrijk: heeft het pand ooit op de markt te koop gestaan? Want het is natuurlijk al een heel langdurig proces. Rijswijks Belang zit pas sinds de eerste termijn in de raad en wij schrikken wel van het bedrag wat het nu allemaal gaat kosten. En wij hebben ook wel onze bedenkingen daarover, maar het is wel zo: wat gaat het nu eigenlijk kosten om het ook nu nog eens te slopen? Want er moet toch sowieso wat gaan gebeuren. En mocht het dan doorgaan dat het wel doorgaat met het huis van de stad, dan vragen we ons ook af: stel dat we nog straks nog steeds de anderhalve meter samenleving zitten, is dan zelfs de raadszaal groot genoeg dat wij er met ons allen in kunnen? Dit waren mijn vragen voor de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kames. Er komt nog een interruptie van mijnheer Kooij voor u. Mijnheer Kooij.

Mijnheer Kooij PvdA: Voorzitter, dank u wel. Mevrouw Kames, dank voor uw vragen. Ik begrijp uw lijn. Ik vind het wel heel veel vragen over het verleden in zitten. En mijn vraag is eigenlijk: hoe kijkt Rijswijks Belang nu tegen het besluit aan? Wat zou Rijswijks Belang graag willen voor dit plan?

Mevrouw Kames RB: Nou, ik heb wel de rapporten gelezen en gekeken van: wat is er zoal te doen? En het is allemaal voor onze periode geweest, het huis van de stad. De beslissing was allang genomen. En wij betreuren het dat wij ook straks 13,5 miljoen moeten gaan weggooien als er beslist wordt dat het niet doorgaat. Plus nog het geld wat het slopen gaat kosten. Dus wij moeten ons nog beraden wat wij gaan stemmen.

Mevrouw De Man OR: Ja, de reactie van de wethouder met betrekking op de posten onvoorzien spreekt wat mij betreft boekdelen. Op die manier de bal terug tennissen en geen fatsoenlijk antwoord geven op mijn vraag is naar mijn inziens het toonbeeld van onkunde. En dat gezegd hebbende wil ik u dan nogmaals vragen: kunt u nu mij echt met droge ogen vertellen dat we ons nog meer financiële tegenvallers kunnen permitteren? Ik ben daar wel erg benieuwd naar. En er is natuurlijk een reden dat we destijds het pand aan de straatstenen niet kwijtraakten. Maar we leven in een andere tijd en ik kan u zelfs mededelen dat er een gegadigde is voor het pand, mocht het besluit om het te verkopen, te slopen of wat dan ook. Daarnaast is de sloop en simpelweg verkoop van de grond natuurlijk ook nog steeds een optie. Ik zou het college wel sterk ontraden om weer zelf iets te willen bouwen. We kunnen hier namelijk best uit opmaken dat we daar niet kundig genoeg voor zijn. Overigens ben ik uitermate benieuwd naar wat nu de reden is dat wij als gemeente verantwoordelijk zijn voor de huisvesting van de bibliotheek en Trias. Ik heb dit al eerder gevraagd, maar daar heb ik nooit een inhoudelijk antwoord op gekregen. Ik kijk dan ook erg uit naar uw beantwoording. En zoals de heer Sleddering net aangeeft kunnen Trias en de bibliotheek volgens mij prima gehuisvest worden in de Plasbroekpolder, mochten we daar echt een huisvesting voor moeten zoeken. Sterker nog, in de plannen die wij eerder hebben gepresenteerd over het blijven in Hoogvoorden, is er zelfs ruimte voor hen in Hoogvoorden. En vergeet niet, beste wethouder, dat prima zaken gedaan kunnen worden met de eigenaar van Hoogvoorden. Echter heeft het college dit telkens afgehouden. Je zou je toch gaan afvragen waarom. En dan heb ik nog een laatste vraag. De aanbesteding van fase 2 moet natuurlijk nog plaatsvinden. Maar betekent dit dan ook dat andere partijen zich kunnen inschrijven op dit project? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Man. Dan gaan we over naar de beantwoording in de tweede termijn. Ik heb een aantal technische vragen gehoord, dus ik wil mijnheer Eintema en mijnheer Meijer vragen om in eerste instantie die vragen te beantwoorden. Daarna krijgt wethouder Lugthart het woord.

De heer Eintema: Dank je wel. Ik heb weer nieuwe vragen gezien die ik eerder niet had gehoord. Maar misschien een aantal, het is voor mij nieuw in deze setting, dus misschien. In ieder geval, Herman, ik heb eigenlijk een vraag aan jou. De reikwijdte geschiktheid, dat is een vraag van mijnheer Wit, ja, de vraag weet ik niet meer exact hoe dat is, maar misschien heb jij hem opgeschreven.

De heer Meijer: Ja, ik heb hem gehoord. En inderdaad, het gaat over de reikwijdte en de geschiktheid denk ik van de rapportage van Boot, waarover genoemd is. En ik kan zeggen dat de geschiktheid van de rapportage van Boot geschikt is voor de werkzaamheden die nu uitgevoerd worden.

De heer Lugthart: Dank u wel. Er was ook een vraag: waarom is de toren niet onderzocht? Volgens mij wel.

De heer Eintema: De toren die is afgelopen vrijdag het laatste deel onderzocht, dus die liep nog in fase A, dat klopt.

De voorzitter: Ogenblikje, mijnheer Eintema. Mevrouw Koopman heeft nog een vraag voor u. Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman D66 Ja, over die toren die is onderzocht. Is daar inderdaad ook asbest gevonden en zou dat eventueel dan het gezondheidsrisico zijn op basis waarvan we een ontheffing zouden kunnen krijgen.

De heer Eintema: In de toren, ik heb het niet helemaal scherp op mijn netvlies, maar daar is geen noemenswaardige asbest gevonden. Heb je het nodig, is het er niet. Er werd een vraag gesteld van: hadden we niet beter meteen een compleet nieuw onderzoek kunnen doen? Ja, ik denk dat we dat wel kunnen stellen ja. Dat hadden we ook moeten doen. Als we het compleet hadden geweten, waren we dan in de planning korter geweest? Dat was een vraag van u. We hebben beredeneert, geprobeerd terug te halen van hoeveel asbest als we het allemaal in beeld hebben en we zouden het achter elkaar slopen, dan waren we schatten wij in 45 planweken bezig geweest om het eruit te krijgen. En we lopen nu een vertraging op van 57 weken.

De voorzitter: Mevrouw Koopman D66

Mevrouw Koopman D66: Dat bedoel ik. Als het zeg maar op het punt van aanbesteden, want nu is het na het incident onderzocht en wordt het nu uitgelopen. Maar als het direct al bij het begin van het project, voordat het meegenomen was bij de aanbestedingsstukken, had dat gescheeld? Of is dat die zeven weken?

De heer Eintema: Wij denken dat we al het asbest bij elkaar optellen en daar in een keer achter elkaar zouden saneren, ja, tenzij je natuurlijk met 35 ploegen tegelijk gaat. Schatten wij in dat we 45 weken bezig zouden zijn om het eruit te krijgen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Eintema. Er is nog een vraag voor u, de heer Kooij.

De heer Kooij PvdA: Voorzitter, dank u wel. Even doorredenerend over die lijn. Hadden we dit eerder geweten, hadden we dan ook niet beter kunnen opteren voor een één-fase-uitvoering van het hele project?

De heer Eintema: Ja, misschien wel. Wat in ieder geval wel aansluit, ik zou misschien het sprongetje kunnen maken. Er was ook een vraag van u van, ik heb opgeschreven in mijn presentatie en daar haakte u goed op in denk ik: 80% van wat we nu gevonden hebben, dat is gerelateerd of dat relateren wij aan dat asbestincidenten, of tenminste aan de sanering van '92. Wat is dan die andere 20%? Het is een beetje versleuteld in mijn presentatie, maar dat is echt voortschrijdend inzicht. Dus had je nou van tevoren kunnen zeggen, en daar kan Herman misschien dadelijk nog eventjes op inzoomen. Want had iemand die verstand heeft van bouwen en kijkt naar een gebouw uit 1960 nou kunnen veronderstellen: hier zit meer in dan we nu gezien hebben. Dat mag Herman dan even beantwoorden. Laat ik het zeggen zoals ik er naar kijk. Die 20% die ik noem, dat is eigenlijk wel asbest die je normaal gebruikelijk is om te vinden in een verbouwingstraject.

De voorzitter: Mijnheer Van der Meij GBR.

De heer Van der Meij GBR: U zegt nogmaals: 80% van het extra asbest is te wijten aan het incident. Dan even terug. Bij een normale onderzoeksopdracht, een volledige onderzoeksopdracht, had je daar rekening mee kunnen houden dat dit type incident had kunnen plaatsvinden in dit gebouw?

De heer Eintema: Ja, dat is moeilijk te beantwoorden. Ja, zou ik zeggen. Alleen dat is ook al een sprongetje wat net ook al een keer gesteld is. We hadden niet de inventarisatie bijvoorbeeld niet alle informatie over die saneringen. We wisten dus niet dat er gesaneerd is in 1992. En dan kom je met een andere bril dat gebouw in. En datzelfde hebben we ook gezien bij het oorspronkelijke rapport waarop door is geborduurd. Die is ook van na die sanering, die is van Oesterbaai.

De heer Van der Meij GBR: Ja, maar ik wil hem wel scherp hebben. Die sanering 92, dat is een ding. Maar het feit dat tijdens die sanering er kennelijk een luchtbehandelingskast heeft aangestaan, is dat een normaal iets geweest? Want die heeft die 80% extra asbest aangetroffen of veroorzaakt.

De heer Eintema: Die luchtbehandelingskast, die heeft het waarschijnlijk verspreidt. Maar dat wil niet zeggen dat het tijdens de sanering alleen geweest is. Het kan ook zo zijn dat het nog deels voor de sanering geweest is. Dat is onbekend. Dat kunnen we ook nooit achterhalen.

Mevrouw Koopman D66: U triggerde me, dat rapport in 2007 van Oesterbaai, dat is geweest om te slopen. Als we toen hadden gesloopt op basis van dat rapport, en de sloopkogel was erin gegaan terwijl er zo veel asbest verspreid was. Hadden we hier dan niet een enorm, hadden we dan niet een heel erg groot gezondheidsrisico gecreëerd?

De heer Eintema: Volgens mij is het zo dat op het moment dat er asbest wordt, er zat asbest in. Dus je gaat eerst asbest saneren voordat die kogel erin gaat. En dan hadden we het incident al gehad. Dus ik denk niet dat dat zou zijn voorgekomen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie dat mijnheer Sleddering ook nog een prangende vraag heeft. Daarna wil ik het forum echt vragen om even de vingers naar beneden te houden en gewoon even mijnheer de gelegenheid te geven om antwoord te geven. Mijnheer Sleddering.

Mijnheer Sleddering VVD: Ja, ik raakte een beetje in verwarring. Namelijk alsof er asbest kan ontstaan tijdens een project. Er zit asbest in het pand, alleen we hebben het nu ontdekt. En was het misschien eerst 20% wat we gezien hebben, die 80% hebben we toen niet gezien. Maar er is geen asbest opeens bij gekomen toch? Dat heb ik toch goed begrepen?

De heer Eintema: Misschien terug, volgens mij waren we bij de vraag Herman. Hadden we dit nu kunnen voorzien, het gebouw uit 1960? Had een niet specialist of wel een specialist niet moeten onderkennen dat dit veel meer asbest zou bevatten dan wat we toen hebben gezien? Dat gaat denk ik ook in op de second opinion die jullie op dat hebben gedaan.

De heer Meijer: Ja, panden uit de jaren 60 zijn natuurlijk altijd complexere panden qua asbest. En ook daarin heb je te maken met verschillende verbouwingen die er hebben plaatsgevonden. Dat maakt het ook altijd complex. En ja, je hebt in dat soort panden heel veel locaties, asbest op locaties, die echt verborgen zijn, wat je normaal gesproken niet vindt en niet direct tegenkomt. En op het moment als je zo'n incident hebt, dan ga je verder kijken en dan kom je dus onverwachtse dingen weer tegen die je normaal gesproken niet tegenkomt. En wat ik net ook al aangaf: de 100%, als de sloophamer er echt ingestaan heeft, dan weet je wat voor asbest in het pand gezeten heeft.

De voorzitter: Mijnheer Van Enk CDA

De heer Van Enk CDA: Voorzitter, ik vroeg in dat verband naar de onderzoekplicht, als je een offerte indient. De aannemer kan daar, voor die een offerte doet, rondlopen in dat gebouw. Weet van de oorsprong, kan vragen stellen aan de opdrachtgever. Mijn vraag is: is dit nou zo allemaal maar klakkeloos te accepteren van iemand die een offerte doet?

De heer Eintema: Dat is eigenlijk, u vraagt eigenlijk een beetje meer naar mijn idee de precontractuele waarschuwingsplicht van een aannemer. Dat is wettelijk wel geregeld hoe dat precies werkt.

De heer Van Enk CDA: Ja, of dat die juist een offerte er op baseert.

De heer Eintema: Je zou inderdaad kunnen veronderstellen dat stel dat iemand, een slimme aannemer die hier op uit is om rijk te worden zou je kunnen zeggen, die schrijft voor een lage prijs in, wetende dat er heel veel asbest in zit en daar gebruik van maakt. Eigenlijk komen wij tot de conclusie, met de controle die wij op de analyse van DAP en dus Boot gedaan hebben, dat het echt wel onvoorzien was. Wij kunnen ons niet voorstellen dat de aannemer die 20%, die ik net noemde, dat is wel iets, er zit altijd wel wat meer in en verborgen, maar dat is niet van de aard die wij hier hebben aangetroffen. Dus ik kan me niet voorstellen dat hier met voorbedachten rade voor een slechte prijs is ingeschreven. En daarnaast moet ik ook zeggen dat ik vind dat de manier hoe de aannemer nu moet ons omgaat en de prijzen van de asbest en de sanering, en ook daar met ons constructief over praat om die prijzen redelijk te krijgen, ook wel correct.

De heer Van Enk CDA: Voorzitter, ik wil even rechtzetten dat ik niet het gesuggereerd dat er met voorbedachten rade is gebeurd. Ik had het over een onderzoekplicht. Het gaat gewoon om: ben je daarvoor aansprakelijk als je een offerte uitbrengt? De offerte geeft dan aan bij een aanbesteding: dit is de prijs, daar doe ik het voor, het resultaat. En het gaat er mij over of hij rekening had moeten houden met deze kosten. Ik begrijp uw verhaal dat dat niet het geval is.

De heer Eintema: Het gaat er denk ik dan over, als ik u goed begrijp, dan de aannemer dient een prijs in voor wat er hier ligt. Daar zit dus een asbestinventarisatierapport bij, bij de vergunning, en die prijzen ze af. Is hij daarmee prijs-vast en daar verantwoordelijk voor de overige asbest die er in zit. Ik denk dat Herman, dat jij daar antwoord op kan geven.

De heer Meijer: Ik kan daar verder niet heel veel antwoord op geven in die zin dat een aannemer datgeen inderdaad afprijst, dat wat bij de uitvraag, bij het bestek zit. En dat is het rapport wat bij de aanbesteding heeft gezeten. En hij kan nooit verwachten of rekening houden met iets wat er niet in het rapport staat.

Mevrouw Kames RB: Ik heb toch even een vraagje. Ik heb altijd begrepen als je niet aan asbest komt, dus dat je er niet aan snijdt of wat dan ook, dan kan je het inpakken en kan je het zelfs afleveren bij de afhaalstations, heb ik wel eens gehoord. Maar nu lees ik steeds in die stukken: het zit in bijvoorbeeld de stopverf van de ramen, het zit steeds maar in die kit. Ja, dat moet er natuurlijk uit gekrabbeld worden. En is het dan zo dat zeg maar in de jaren ervoor, dat het asbestonderzoek toen gedaan is, waar het toen zeg maar niet zo vereist dat het allemaal heel anders opgeleverd moest worden. Of is dat echt na het niveau van nu dat het allemaal zo veranderd is?

De heer Meijer: Nee, daar is in die zin niets veranderd. Het kit wat is aangetroffen staat ook in de rapportage van DAP, dus dat is niet nieuw.

De voorzitter: Dan stel ik voor dat u doorgaat met de beantwoording van de overige vragen, mijnheer Meijer en mijnheer Eintema.

De heer Eintema: Ik had nog een vraag in mijn lijstje staan in ieder geval. Dat er zich incidenten kunnen voordoen tijdens onderhoud en het gebruik van het pand. Want er is vast iemand die er een keer een lampje verwisseld heeft en een plafondplaat heeft gelicht. En zou dat tot een schadeclaim kunnen leiden? Dat laatste, dat weet ik eigenlijk niet. Zou er een incident hebben kunnen voordoen? Ja, zeg ik dan. Want er lag asbest in de kabelgoten. Dus op het moment dat je daarbij staat en je legt er een kabel in of uit, dan kom je met asbest in aanraking. En dan zijn de grenswaardes wel overschreden.

De heer Meijer: Als ik daar een kleine toevoeging op mag doen. We hebben het net ook al gehad dat niet alle gebieden rood zijn. Dus daarmee verontreinigde asbestvezels zijn aangetroffen. Dus wij weten niet waar de plafonds zijn opgehaald, dus of die mensen risico hebben gelopen dat is natuurlijk niet te zeggen. En het tweede punt is dat we hier te maken hebben met niet een expliciete bron, maar meer een verspreiding wat plaatsgevonden heeft vanuit de kelder naar bovenliggende verdiepingen. Dus dat is een restbron verspreiding, kun je het trouwens noemen.

De voorzitter: En dat waren de vragen voor de heren. Dank u wel voor de uitgebreide beantwoording en de vele vragen van het forum. Dan gaan we over naar wethouder Lugthart.

De heer Lugthart: Toch even beginnen met wat bijval richting de heer Van der Meij. Ik heb daar destijds bijgezeten, dus ik kan gewoon uit de gesprekken citeren. En dat zeg ik dan maar richting mijnheer Sleddering. Het is destijds gewoon een zakelijke afweging geweest. En we hebben met elkaar bekeken wat we zouden doen. En dat ligt hier volgens mij ook voor. Het is een zakelijk voorstel, er is een zakelijke afweging geweest. We hadden vier problemen, die heb ik in de eerste termijn ook geschetst. We lossen met dit project ook vier problemen op. En u schetst alsof dat wanneer we hem nu zouden stoppen, dat dat goedkoper zou kunnen uitpakken. Maar dat is natuurlijk pertinent onjuist. Ook wanneer we nu doorgaan met de kosten die we nu voornemen is deze case nog steeds vele malen goedkoper dan de huidige situatie. En de huidige situatie is natuurlijk gewoon Trias laten bestaan, hier blijven zitten en de bibliotheek op het Eisenhowerplein. Het is een hartstikke dure bibliotheek op het Eisenhowerplein. En als u mij dan vraagt, mevrouw De Man, ja: moeten wij de huisvesting van Trias en de bibliotheek betalen? Dan is het antwoord nee. Maar wat de heer Van der Meij in de vorige periode heeft gedaan is kijken welke kostendragers hebben. En een van de kostendragers is zo'n

bibliotheek, is ook Trias. En daarmee hebben we een businesscase gebouwd. En dat is niet begonnen met dat we daar het huis van de stad wilden bouwen. Dat weet u misschien niet, want u zat in die periode niet in de gemeenteraad, maar dat kwam later. We hebben zakelijk bekeken: is het mogelijk om het huis van de stad door te zetten? Is dat financieel aantrekkelijker dan de huidige situatie? Daar kunnen we van alles van vinden of dat de huidige situatie al dan niet duurder of goedkoper uit zal pakken wanneer we naar een pand zouden verhuizen in bijvoorbeeld de Plasbroekpolder. Die case hebben we destijds niet gemaakt. We hebben ervoor gekozen om het huis van de stad af te zetten tegen de huidige kosten van de locatie hier, plus Trias en de bibliotheek. En die was goedkoper, mijnheer Sleddering, ik zeg het nogmaals: die was 21,8 miljoen goedkoper dan hier te blijven. En ook als we deze zeven miljoen nemen op afschrijving van 40 jaar, dan is dat dus nog steeds aanzienlijk goedkoper. En als u mij dan vraagt, mijnheer Braam, is dan die parkeergarage hoort die erin? Nogmaals, want mevrouw Koopman zei nee: die hoort niet in die businesscase. Dan wil ik er ook niet aan beginnen om die er ook in te trekken. Die moeten we separaat daarnaast zetten. We zullen u presenteren wat dat kost, er zijn alternatieven, we kunnen de parkeergarage op het maaiveld zetten, we kunnen hem eronder brengen. Daar zit, snapt u, een bandbreedte in wat de kosten daarvan zijn. We hebben nog gekeken naar 1, 2, of 3-laags en daar zit een bandbreedte in wat dat gaat kosten. Dat gaat zeker geen 15 miljoen kosten, dus daarmee blijft het goedkoper. Als we de parkeergarage ook realiseren, dan blijft in de huidige situatie gerekend over 40 jaar. Dus iedereen die hier nu zegt dat met de kosten die we nu hebben het duurder maakt, dat is pertinente onzin. We moeten op het moment dat we hier blijven zitten extra kosten maken, bovenop die 13,5 miljoen. Dat wil ik hier dan toch even gezegd hebben, want dat beeld moet wat mij betreft hier echt van tafel. Mijnheer Braam, daarmee heb ik uw vraag volgens mij beantwoord. Ja, mijnheer Sleddering, ik denk dat ik hem op deze manier gewoon richting, ik heb gezegd wat ik kon zeggen. Mijnheer Van Enk heeft u gevraagd: wat is het alternatief? Ja, ik denk dat er geen alternatief is. En als u een alternatief biedt, dan is dat alternatief nog duurder dan wat we hier nu hebben voorliggen. Want 13,5 miljoen gaat het kosten en daar komen dan nog extra kosten bij.

De heer Sleddering VVD: Maar goed, u denkt er zo over, wij denken er anders over. En dat heeft er onder andere mee te maken dat u een heilig vertrouwen heeft in deze rekensom. En wij hadden een jaar geleden al geen vertrouwen meer in die rekensom, omdat u creatief boekhoudt. En wij hebben al helemaal geen vertrouwen in de komende situatie, want u denkt dat met deze tegenvaller dat het daarmee gebeurd is. Daar gaan bij ieder grootbouwproject, en dit is een groot ingewikkeld bouwproject, gaan nog tegenvallers komen. En u houdt daar geen rekening mee. U denkt dat we van de kosten afzijn. Er komen nog heel veel onverwachte rekeningen, dat kan ik u beloven.

De voorzitter: Wethouder Lugthart.

De heer Lugthart: Voorzitter, ook daar neem ik afstand van. Ik heb dat helemaal niet gezegd. Ik kan niet in een glazen bol kijken, dat zeg ik richting de VVD en dat zeg ik ook richting Onafhankelijk Rijswijk, ik weet dat niet. Met een project als dit zouden er extra kosten kunnen komen. Maar als deze kosten in ieder geval binnen de perken blijven, we hebben nu zeven miljoen voor de kap moeten nemen, laat het nog een keer 7 miljoen zijn, dan zouden we daar verschrikkelijk van balen. Maar dan blijven we nog steeds binnen het bedrag wat we nu betalen voor de huidige situatie. En ik heb dus niet gezegd dat er geen extra kosten komen. Ik verwacht met zeer aangrenzende zekerheid dat we alles nu in kaart hebben. Maar nogmaals, mevrouw De Man zeg ik het ook maar, ik heb geen glazen bol. Tegelijkertijd heb ik ook richting mevrouw Koopman aangegeven: we moeten iets met risico-inventarisatie gaan doen. Daarvoor hebben we bureau Multikan nu ook gevraagd om een second opinion op zeg maar het projectmanagement wat we al hebben, daarmee versterken we het. Ik ben ervan overtuigd dat beide partijen met elkaar gewoon meer kunnen doen, het is echt veel meer dan dat

ze op andere projecten doen. Daarmee heb je nooit 100% zekerheid, maar we hebben het maximale gedaan wat we kunnen doen. En mijnheer Kooij, de vragen over de dozen asbest heeft ons ook verbaasd. Wij hebben daar ook naar zitten kijken, hoe is dat nou in hemelsnaam mogelijk? In mijn beleving is het een doos, dus ik moet nog even checken of dat het inderdaad vier dozen zijn, maar volgens mij is het niet zo. Het is één doos en daar zaten een aantal documenten in waaruit bleek dat er sprake was van asbest. Ik heb mij ook afgevraagd, ik heb nooit in tijden gewerkt dat ik zonder computer werkte. Kennelijk was dat in 1992 zo en heeft men mij verteld dat er door medewerkers in die tijd gebruikelijk schaduwdoosiers werden bijgehouden. Ik weet het niet, ik heb het nooit meegemaakt. Kennelijk is dat wat gebeurde. Ze hebben hier gestaan in de kelder, vervolgens is dat door archivering opgepakt en is het ingeboekt. En toen kwam, ja, vraag het mij niet, maar toen kwam men er achter dat deze documenten er waren. Ik vind het ook een vervelend verhaal, ik heb het onderste systeem boven geprobeerd te krijgen. Ik heb samen met de projectmanager hebben we een hele dag alle documenten met elkaar door zitten lezen, met zeer veel verbazing. Gemeentebelangen, nou ja, ik heb u ondersteund in wat u zei. De vragen met betrekking tot de luchtbehandeling is beantwoordt.

De heer Van der Meij GBR: Nog even voor wat betreft de kostenopstelling die nu voorligt. Is dat inclusief of exclusief hetgeen alleen de oorspronkelijke aanneemsom voor asbestsaneringen was opgenomen?

De heer Lugthart: Dan kijk ik toch even naar BBM, want ik durf het niet met 100% zekerheid te zeggen. Ik zou zeggen: in. Maar dat moeten we dan even voor de 100% zekerheid checken en daar kom ik dan zo snel mogelijk. Die checken we, die wordt nagezonden, want ik wil dat het antwoord goed verwoord wordt. Het is denk ik 100% zekerheid willen we hier hebben, dus u krijgt het antwoord voor het einde van de week.

Mevrouw Koopman D66: Als het inderdaad inclusief is, dan heeft u toch minder budget extra nodig? Of is dat een rare vraag?

De heer Lugthart: Laat ik er niet op vooruit lopen, we gaan even kijken of het klopt. Nee, laat ik er geen boompje over opzetten. Richting Onafhankelijk Rijswijk en met droge ogen beweren en, nou ja, de insinuaties die u schetst. Ik heb volgens mij daar veel op gezegd. Als u zegt op dit moment: ik denk dat er meer komt en u weet dat er meer zou komen. Dan hoor ik het heel graag. Dan hoor ik van u waar die kosten dan vandaan zouden moeten komen, wij weten het niet. We hebben het nu door diverse onderzoeken laten inventariseren. Ik denk dat we nu met Multical gewoon een second opinion of een contraexpertise op een extra onderzoek hebben gedaan. Daarmee hebben we het maximale gedaan. En ja, hadden we het anders aangevlogen met de kennis en de waarheid die we nu hebben, ja, dat antwoord is gewoon ja. Dat wil ik hier eerlijk zeggen, dan hadden we het anders gedaan. Maar dat wisten we niet. Ja, dat is enorm vervelend, maar dat is wat het is. Voorzitter, dat is de tweede termijn.

Mevrouw De Man OR: En de wethouder probeert net nog een beetje mijn vraag te beantwoorden, wat die wederom niet doet. Ik vraag het nog één keer: kunt u met droge ogen zeggen dat wij ons nog een financiële tegenvaller kunnen permitteren? Ja of nee?

De voorzitter: Wethouder Lugthart.

Wethouder de heer Lugthart: Voorzitter, die vraag zou ik terug moeten leggen. Dat is aan uw raad. Dat is het hele flauwe simpele antwoord op dit moment. Kunnen wij ons een tegenvaller permitteren? U weet hoe de begroting van de gemeente er op dit moment uitziet. U ziet ook wat de extra kosten, wat dat nu doet. Dat betekent ongeveer 60 duizend euro structureel aan jaarlasten. Nou, zit er nog ruimte in onze begroting, dat wordt heel krap.

De heer Kooij PvdA: Mijnheer Lugthart, u was heel voortvarend in het geven van antwoorden. Ik heb twee vragen nog niet beantwoord gezien van ons. Het in elkaar schuiven van fase 1 en fase 2 neemt risico's met zich mee en mogelijk aanvullende kosten. Heeft u dat al inzichtelijk? Welke maatregelen gaat u nemen om daar kosten te besparen of risico's te beperken? En dat in verhouding tot: waar gaan we dan kijken naar alternatief B als we uitlopen? Want gelet op de planning is het allemaal heel kort. Dus daar graag nog even toelichting van. En mijn andere vraag was over de constructieve aard die deze uitgave heeft. Bent u van plan als college deze inderdaad te nemen? Of schuift u deze door naar toekomstige generaties? Dat waren de twee vragen waar ik nog geen antwoord op heb gekregen, mijnheer Lugthart.

De voorzitter: Wethouder Lugthart.

Wethouder de heer Lugthart: Dat wat we nu gedaan hebben, dat is gewoon conform BBV. U stelt dat net ter discussie, omdat u zegt: het zijn constructieve uitgaven. Ik wil even voorstellen dat ik dat met u van de week nog even doorakker. Mij is verzeker vanmiddag dat het zou kunnen door financieel experts zoals wij het nu doen. Nou, u heeft mij vanmiddag ook telefonisch gesproken, aangegeven dat u daar een ander beeld bij heeft. Nou, ik denk dat het goed is dat we dat met elkaar gewoon even doornemen van de week, dat we met de rest van de gemeenteraad daar ook even van op de hoogte brengen wat dan uw oordeel is, ons oordeel is, en dat we dat ook even op papier zetten en dat ook deze week toezenden.

De heer Kooij PvdA: Los van mogelijke keuzes die er worden gegeven, bent u van plan als college als u de keuze heeft om het te nemen of door te schuiven naar de toekomstige generatie?

De heer Lugthart: Ja, ik zie het niet zo zeer als, we kiezen er als college op dit moment niet voor om het ten laste te brengen van de algemene middelen. Dus we brengen het onder in het project. Dat is nu wel de richting. En voor wat betreft de fase in elkaar schuiven. Als ik dat gezegd heb, dan moet ik mijzelf toch iets corrigeren. Ik schuif de fases op elkaar. Er zit nog steeds ruimte in fases. Dus het is zo dat fase 1 op fase 2, dat daar wat werkzaamheden tegelijkertijd zouden kunnen plaatsvinden, dat zou wellicht zo zijn. Maar daarvan hoorde ik net dat er enorme flexibiliteit en bij het bureau. En dat zou moeten lukken, maar wellicht pass ik die dan nog heel even terug. En dat is het in tweede termijn, voorzitter.

Wat ik zie in de plannings, fase 1 en fase 2 liggen inderdaad nog niet op elkaar. Daar zit nog rek in. En misschien nog even terug over de vraag die we net hebben doorgeschoven, als dat zou mogen, over: zit nu alles erin? De asbest. We hebben natuurlijk de oorspronkelijke aanneemsom van fase 1, daar zit asbest in. Dat asbest is er inmiddels uit, dus dat zit volgens mij in de uitgaven pot. En wat er nu voorligt, dat is volgens mij al het asbest wat er nog rest. Dus ik kan me niet voorstellen dat het een extra korting op het budget is.

Mevrouw Kames RB: Dank u wel, voorzitter. Ik had ook nog een vraag gesteld. Ben je daar misschien voor te verzekeren als je een rapport op laat maken van zeg hoeveel asbest er in zit. Achteraf blijkt dat er dus veel meer in zit. Is er dan wat te verhalen bij degene die het rapport heeft opgemaakt? En dan had ik ook nog een vraag gesteld, omdat het natuurlijk wel een hele lange zaak is met het huis van de stad. Waarom is het nooit verkocht? Heeft het ooit op de markt gestaan om te verkopen? Dat was ook een vraag die ik gesteld had.

Wethouder de heer Lugthart: Ja, voorzitter, dat laatste dat is zeer zeker heeft dat plaatsgevonden. Wethouder Van Hemert van de VVD heeft in de vorige periodes ook nog talloze plannen gepresenteerd. Van zorgbedrijven tot van alles is er bedacht, dat kwam niet van de grond. Daarmee moeten we ook wel zeggen: dat is een andere tijd geweest, daar ben ik eerlijk in. Maar dat was destijds. Ja, en daar werd mij eigenlijk ook nog aan gewreven, dan kan ik hem toch nog even afpakken, door Onafhankelijk Rijswijk alsof er nooit een gesprek met

de verhuurder hier zou hebben plaatsgevonden. Nou, dat is ook pertinent niet waar. Daar is gewoon zeker een gesprek geweest. De burgemeester en ik hebben ook gewoon een gesprek met de verhuurder gevoerd, dus het is niet dat daar geen gesprekken zijn geweest. En het is daarmee ook nooit goedkoper geworden, voorzitter.

Mevrouw Kames RB: Ja, nog een korte interruptie. Ik had dus ook de vraag gesteld: kan je je daar ooit voor verzekeren?

De voorzitter: Wethouder Lugthart.

De heer Lugthart: Voorzitter, ik zou daar iets over kunnen zeggen. Wethouder Besteman en ik hebben hier natuurlijk ook naar gekeken in de zin van verzekeren. Kun je nu dat wat er is gebeurd bij partijen neerleggen? De schade die we hieraan ondervinden. En dat antwoord is nee. We kunnen het, als er al sprake zou zijn dat er iets zou zijn gebeurd wat niet klopt, en dat is zeg maar het rapport van Boot, maar die laat ik aan de deskundigen, volgens mij niet gebeurd. Is er vrijwel geen grond om kosten te verhalen. Mocht er iets mis zijn gegaan, dan hebben we het vaak over de onderzoekskosten en dan hebben we het ook niet over de saneringskosten van het asbest. Maar als dit niet klopt, dan laat ik me vraag overrulen.

De voorzitter: Wenst u daar nog iets op aan te vullen?

De heer Lugthart: Volgens mij is het inderdaad zo: als er iets verwijtbaar is, dan is het de adviseur voor zijn honorarium en volgens mij een dekking in zijn verzekering, meestal 25 duizend euro ofzo. Dus stel dat het al verwijtbaar zou zijn, wat trouwens niet zo is, want dat wil ik toch even onderstrepen, dan praat je over dit soort zaken.

De heer Wit GL: Eigenlijk heel kort. Een sowieso, wethouder Lugthart, gaat u nog wel de gebruikers die in het pand gezeten hebben ad hoc actief informeren over de risico's die zij mogelijk gelopen hebben? Ik denk dat dat wel van belang is. En daarnaast erger ik me een beetje aan de trend die zich nu bij een aantal raadsleden begint te openbaren om te ontlokken of er wel of niet helemaal geen risico's meer zijn bij zo'n plan. Het gaat hier om een bouwproject van geraamd 31,8 miljoen. Vanzelfsprekend zijn er altijd nog risico's en dingen die nog naar boven kunnen komen. Daar is nog steeds een post onvoorzien voor, dat heeft de wethouder ook aangegeven. Dus dan is het nog maar de vraag of je daar zo op moet blijven hameren. Dank u wel.

Wethouder de heer Lugthart: Ja, voorzitter. In mijn herinnering hebben we ad hoc ooit op de hoogte gebracht. Ik denk dat het goed is als dat niet gebeurd is, dat we inderdaad bewoners op de hoogte brengen. Tegelijkertijd wil ik nogmaals benadrukken dat zeg maar uit het onderzoek natuurlijk niet is gekomen dat er sprake is van een gezondheidsrisico. Dus we kunnen een brief versturen als dat niet gebeurd is, en dan zullen we gewoon schetsen wat er uit het onderzoek is gekomen. Ja.

De voorzitter: Dank u wel. Dan heb ik nog een laatste interruptie van mevrouw Kames.

Mevrouw Kames RB: Ik wilde eigenlijk een antwoord geven, tenminste, een vraag stellen aan mijnheer Wit. Ik begrijp best dat je altijd risico's hebt, dat heb je ook als je je eigen huis opknaapt. Maar we hebben het hier wel ineens, het was dan 31 miljoen, maar er komt ineens 7 miljoen bij. Als we zo thuis omgaan met ons geld, als je je huis op gaat knappen. Kijk, een kleine 10%, dat kan makkelijk. Maar we gaan nu over zulke hoge bedragen praten, dat het best wel belangrijk is dat je het er even over hebt.

De heer Wit GL: Ja, het gaat niet om die 7 miljoen wat ik bedoel. Kijk, die 7 miljoen is inderdaad ontzettend vervelend en dat is een enorm hoog bedrag, dat moet je goed bespreken. Maar het gaat mij ook om de vervolgstappen die nu gezet worden en het vervolgtraject wat er nu komt. En als je dan gaat kijken naar wat er door de verschillende partijen onderzocht is en het rapport die er nu ligt, ook onder geheimhouding die u ook heeft kunnen inzien, dan denk ik dat we kunnen stellen dat daar altijd wel een klein risico aanwezig is. Maar veel meer dan dat er nu gedaan is, is in geen enkel bouwproces mogelijk.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit. En daarmee sluiten we de tweede termijn af van het forum en ook dit agendapunt. Hartelijk dank voor alle beantwoording.

4. Vervolgproces

Na enige discussie in dit Forum wordt besloten dat het presidium een uitspraak doet over het vervolg proces lees: behandeling van het raadsvoorstel in de raad en op welke datum als bespreekstuk.

Het Presidium besluit uiteindelijk dat het voorstel Huis van de Stad in een extra raadsvergadering wordt behandeld van 10 november a.s.

Sluiting

VERVOLG IS BESLOTEN DEEL FORUM

Openbaar verslag vastgesteld in Forum vergadering van 3 december 2020

Voorzitter,

forumgriffier